

— izdaja ob 4. zjutraj. —
 Stanje mesečno Din 25.—, za mesecem Din 60.— neobvezno.
 — Oglas po tarifi. —
Uredništvo:
 Ljubljana, Knatičeva ulica št. 5/L
 Telefon št. 2075 in 2804, ponoči tudi št. 2034.
 Rekapitulacijo se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravitelj: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2034.
 Izdajatelj: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2034.
 Podružice: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
 Račun pri poštnem črt. zavodu: Ljubljana št. 11.423 — Praha čisto 78.180, Wien, Nr. 205.241.

Ljubljana, 16. oktobra.

Romunski parlament se je včeraj slovesno zopet otvoril. Poslanska zbornica in senat sta imela skupno sejo, ki se je pričela s prestolnim govorom princa Nikolaja, člana regentskega sveta.

Pri otvoritvi je važen predvsem fakt, da se otvoritve ni udeležila nacionalno zaristična stranka. Iz tega sledi, da misli ta stranka, ki je predlanski v znak protesta proti liberalnemu režimu zapustila parlament ter prenesla svojo borbo med narod, vztrajati tudi nadalje v bojkotiranju zbornice. Težji taktili se seveda ne more niti čuditi, zakaj nemogoče je, da bi se največja politična stranka vrnila nazaj v parlament, preden se ne izpolnile njene zahteve; po pravici bi se smatrala taka preokretnitev za poraz in za priznanje, da je bila nena dosedanja taktika pogrešana. Narodnokmetička stranka pa nikakor ne misli na kapitulacijo, nasprotno! Ta oboj otvori tvl parlamenta, odnosno po publikaciji prestolnega govora je izdala proklamiracijo, v kateri se vehementno obrača proti režimu, izjavlja, da smatra slej ko prej sedanji parlament za nezakonit in mu napoveduje bojkot tudi naprej. Napoveduje neizprosno boho režimu in preti s ostrejšimi bojnimi sredstvi, kakor jih je uporabljala doslej.

Kar se tiče notranje politike, imamo tedaj v vsem obsegu dosedanje situacijo; borba med vlado, ki jo reprezentira liberalna stranka, in opozicijo, ki se opira na radikalne kmete stare Romunije in večino stare nacionalne stranke z Erdeljkega, se bo nadaljevala z nezmanjšano srditostjo. Saj je bil od celotne opozicije prisoten le general Avarescu.

Romunija se že dolgo pogaša za inozemsko posojilo. V prestolnem govoru se je čula izjava, da je inozemska finančna pomoč zagotovljena. Opozicija pa se sedito obrača proti tej trditvi, češ da je vlada že v juliju javno proglašala, da je posojilo zaključeno, v resnici pa ga niti sedaj še nima. Znano je, da je opozicija v svoji borbi tako daleč, da je poslala svoje emisarje v inozemstvo, ki so tamkaj agitirali zoper posojilo, seveda jih ne more biti vseeno, če se Bratianu ipak posreči uspeti s finančnimi akcijami na zapadu.

Od ostalega je še posebno zanimivo poglavje o vnanji politiki. Otvoritveni govor je naglašal, kako se je Romuniji posrečilo utrditi prijateljske odnose z različnimi državami ter izrazil pričakovanje, da se bodo pogajanja, ki so v teku za rešitev nekaterih še odprtih vprašanj z Nemčijo in Madžarsko, ugodno zaključila. Glede Madžarske se je princ Nikolaj izrazil dovolj zmerno, iz česar pa se seveda pač ne sme sklepati, da bo Romunija v svojem principijem stališču popustila. To tem mami, ker v Budimpešti ničesar ne storijo, da bi pridobili zaupanje svojih sosedov in na osnovi tega večjo koncilijantnost, marveč ravno nasprotno.

Gotovo bo tudi v Romuniji primerno odjeknil govor, ki ga je imel te dni v Sopronju madžarski ministrski predsednik grof Bethlen. Tamkaj je slavil zmago, ki jo je dosegla madžarska stranka nad avstrijsko v Sopronju in ki je povzročila, da se je mesto vrnilo Madžarski, dasi ga je mirovna pogodba že prisodila Avstriji. Bethlen pa je porabil to priliko, da je revandiciral za Madžarsko tudi ostali Burgenland, pa ne le to, marveč tudi vse ostale pokrajine, ki jih je trianonska pogodba odtrgala od Madžarske. Trdil je, da bi se prebivalstvo v teh pokrajinah, ako bi imelo priliko plebiscita, izreklo za Madžarsko, češ, saj se je v Sopronju, ki je imel po madžarski statistiki nemško večino, našla kljub temu večina za Madžare.

Logika Bethlenovega govora je enostavna. V Avstriji in Nemčiji je našla že živahen odmev, ki soglašal v vojni, da ostane Burgenland za vse čase — nemška pokrajina. Našla pa bo tudi v Češkoslovaški, Jugoslaviji in Romuniji, saj so te države po madžarskih iredentističnih težnjah prizadele še v večji meri.

Madžarske izjave prihajajo tedaj kakor nalašč. Določati morajo romunsko vnanjo politiko, ki se ne more oddaljiti od Male antante, kot najzanesljivejša garancija zoper madžarski iredentizem. Zato je o priliki obnove srdite notranje borbe v Romuniji sigurno vsaj to, da se smer vnanje politike te naše sosedo in zaveznice ne more spremeniti.

Kako lažejo

Sarajevo, 16. oktobra. R. Klub SDS v Sarajevu je izdal naslednjo objavo: »Neki Svetozar Stefanović je na demokratsko konferenciji v Novem Sadu trdil, da se mu je predstavil neki Jovo Pelobeski leta 1924, kot tajnik Okrožnega odbora samostojnih demokratov v Sarajevu in da je njemu in njegovima tovarišema ponudil 1 milijon dinarjev, ako ubijejo dr. Spaha in dr. Korošca. Navedene besede Svetozarja Stefanovića so podlo obrekovanje SDS, ker Jovo Pelobeski od osnivanja SDS v Sarajevu pa do današnjega dne ni bil član sarajevske organizacije, še manj pa okrožni tajnik. Oseba s takim imenom v Sarajevu sploh ni znana.»

Papeški nuncij proti politični zlorabi vere

Važne izjave beograjskega papeškega nuncija msgr. Pelegrinetti o stališču cerkve do dnevne politike

Zagreb, 16. oktobra n. Pred odhodom iz Zagreba so novinarji vprašali papeškega nuncija msgr. Pelegrinetti, ali je res, da stoji na strani onega katoliškega episkopata, ki odobrava sedanjo politično smer dr. Korošca. G. nuncij je odgovoril:

»To so samovoljne vesti; moja naloga je jasna; jaz zastopam sveto stolico v državi SHS in se v politična in strankarska vprašanja ne vmešavam, niti se hočem vmešavati. Moja misija je omejena na cerkev in verska vprašanja in cerkev se nikjer ne spušta v interna strankarska ali politična vprašanja. Ne more se zavzeti katerokoli stališče v strankarski ali politični borbi dveh ali treh, da bi eden izmed njih ne bil zadovoljen, ker vsi mislijo, da imajo prav. Pogosto pa moreta tudi obadva grešiti. Načela morejo biti popolnoma dobra in pravilna. Toda naravno je, da jih pri izvajanju ljudje izkrivljajo, cerkev pa je nasprotno nepokolebljiva v vprašanju načel. Ona ne popušta, niti ne sme v tem oziru popuščati. Načela so večna, toda ljudje se menjajo.»

Na vprašanje, ali se je škofovska konferenca bavila z aktualnimi političnimi vprašanji, je msgr. Pelegrinetti odgovoril:

»To je bila redna letna konferenca in jaz sem se je udeležil, ker ni mogoče, da bi me vsi škofje obveščali o tekočih cerkvenih vprašanjih samo v Beogradu. Vedno je mnogo vprašanj, o katerih se je treba skupno razgovoriti.»

Na vprašanje, ali mu je znano, da se mnogi duhovniki postavljajo za politiko, ki je neprijateljska do narodnih interesov, je odgovoril:

»Jaz sem predstavnik cerkve in moja misija je, ustvariti čim boljše odno-

šaje med cerkvijo in državo. Cerkev se ne spušta v taka vprašanja.»

Zanimivo je, da je nuncij Pelegrinetti na vprašanje novinarjev, kaj pravi k temu, da javnost ugotavlja, kako mnogi duhovniki odkrito podpirajo sedanjo vlado, odgovoril samo:

»Objavljen bo komuniké.»

Nuncij Pelegrinetti pri tem ni pokazal volje, da bi se o tej temi še nadalje razgovarjal. Kakor znano, v objavljenem komunikéu ni nobene izjave političnega značaja. V nadaljnjem razgovoru je nuncij Pelegrinetti izjavil:

»Ljudje vedno da je cerkev velika moč in zato bi jo hotel vsakdo izmed njih imeti zase na svoji strani. Toda cerkev se ne more voditi od minljivih naziranj ljudi. V Beogradu sem se naučil izraziti: Svako čudo za tri dana. Tako je pri ljudeh običajno. Kakor pa sem že rekel, motri cerkev vse s stališča večnosti.»

Končno se je nuncij Pelegrinetti pritožil, da se pogosto ne prinašajo točne informacije o cerkvenih funkcijah. Tako je n. pr. opozoril na slučaj kardinala Maffia, o katerem se je od strani članov Jadranske straže trdilo, da se je udeležil kongresa Lege Nationale v Milanu, čeprav ni bil že več let tamkaj Nuncij Pelegrinetti pravi, da je to vest svojačasno demantiral, kar pa se mu je zamerilo, češ, da se vmešava v naša notranja vprašanja. Pristavil je:

»To je razlog več, da se izogibam političnim intervencijam.»

Na vprašanje, kakšen je danes položaj katoliške cerkve v državi SHS, ali je ugodnejši, odkar je v Beogradu, je nuncij Pelegrinetti izjavil:

»Položaj je isti, razlike ni nobene. Kdaj bo sklenjen konkordat, ne vem; to je odvisno od mnogih okoliščin.»

Čudni nazori Ljube Davidovića

Kraljev povratak iz Topole. — Konferenca med Korošcem in Davidovićem. — Miloš Savčić ori dr. Spahu. — Davidović o Savčićevi akciji in političnem položaju

Beograd, 16. oktobra. p. Dane» opoldne se je kralj vrnil iz Topole v prestolnico. Njegov povratak spravljajo v zvezo s težkim političnim položajem in z akcijo inž. Miloša Savčića.

Opoldne se je vršila v predsedništvu vlade enourna konferenca med predsednikom vlade dr. Korošcem in Ljubom Davidovićem. Po konferenci so novinarji obkrožili šefa demokratske stranke in ga spemili do doma. Spotala je dal Ljuba Davidović »oviranjem naslednje izjave:

»Razgovarjal sem se z gosp. Korošcem o skupščinskem delu. Ker pa je bil snoti pri predsedniku vlade tudi gosp. Miloš Savčić, je naravno, da sva govorila tudi o političnem položaju. Največ pa sva razpravljala o skupščinskem delu in o poslilih, ki so jih skupščinski odbori že zavrnili.»

»V čigavem imenu je razgovarjal z Vami gosp. Miloš Savčić?»

»V svojem imenu. Gosp. Savčić je človek, ki proučuje politična vprašanja in mi se z njim prav radi razgovarjam.»

»Kaj nam morete povedati podrobnosti o razgovoru z gosp. Savčićem?»

»Vi mnogo zahtevate. Mi smo gosp. Savčiću povedali, da bi šli na volitve, da pa je treba pred tem vedeti, zakaj naj gremo na volitve, in ugotoviti volilne pare. Sedaj ne vidimo potrebe novih volitev. Narod bi pač moral povedati, zakaj je treba nanj apelirati.»

»Hrvat zahtevajo reparacije. Je-li ste voljni dati Hrvatom reparacije?»

»Kakšne reparacije? Kdo more mrtvega Radia obuditi? Kdo more roditelji vrniti Radia? Za to so reparacije nemogoče. Mi smo iskreno obžalovali njegovo smrt, vsaj kolikor se mene tiče. Gosp. Savčić se je zanimal za naše naziranje o sporazumu. Počel bi se na prihod Ace Stanojevića, da se tudi z njim porazgovorim, ker je Ace Stanojević sedaj šef radikalne stranke.»

Novinarji so nato vprašali Davidovića, kaj sodi o dalmatinskem agrarnem vprašanju in je - li bo v kratkem rešeno.

Davidović je odgovoril, da se demokratska stranka zalaga za dalmatinsko agrarno vprašanje. To vprašanje se mora rešiti, ker je v interesu siromašnega prebivalstva. Ako radikalni odklenajo rešitev tega vprašanja, naj v Narodni skupščini glasujejo proti. Demokratska stranka je sklenila da je treba rešiti agrarno vprašanje tudi v Voljo lini. Južni Srbiji in v ostalih pokrajinah naše države.

»Kakšno stališče pa zavzema gosp. Korošec v agrarnem vprašanju?»

»Gosp. Korošec se za to vprašanje mnogo ne angažira. Njemu je v prvi vrsti do tega, da poravnava spor med nami in radikali.»

»Kaj pravite k pretinjam iz Zagreba, ki napovedujejo ostre ukrepe v primeru novega zasedanja Narodne skupščine?»

»Čim več bomo delali, tem manj bo povoda za nezadovoljstvo.»

Beograd, 16. oktobra. p. Gosp. Miloš Savčić se je tekom dopoldneva sestal z voljo JMO dr. Spahom. Jutri dopoldne bo imel sestanek z voljo srbskih zemljoradnikov posl. Jocom Jovanovićem. Gosp. Savčić bo pričel na prihod Ace Stanojevića in se ne bo sestal s predstavnikom Vukičevićeve skupine, čeprav mu je tak sestanek svetoval dr. Korošec. Vsi voditelji vladnih skupin so izjavili inž. Savčiću, da so pripravljeni skle-

niti sporazum s KDK, seveda pa le sporazum, po katerem bi ostala državna oblast še dalje v njihovih rokah.

Oster Pribičevićev odgovor Davidoviću

Zagreb, 16. okt. n. Kakor znano, je Ljuba Davidović izjavil, da ne uvideva potrebe novih volitev in da ne razume, zakaj se zahteva reparacija za pokojnega Stjepana Radica, ki ga nobena reparacija ne more vrniti njegovi družini. Z ozirom na to je Sv. Pribičević izjavil:

»Izjava g. Ljube Davidovića samo dokazuje, da imam prav, ko pravim, da se s temi gospodi sploh ni treba razgovarjati. To je balkansko pojmovanje parlamentarizma, ako se zahteva, naj določijo stranke najprej svoja gesla in so šele potem mogoče volitve.»

»Nadalje je Ljuba Davidović dejal, da ne uvideva potrebe volitev, s čimer je povtrdil, da je demokratska stranka zli duh sedanje državne politike. Kot intelektualac je g. Davidović dobredodno pojmovno zahteval po reparaciji in je zato izjavil, da se mrtvega človeka ne more obuditi. To je vse njegovo naziranje o reparaciji. Potreba reparacije pa je bila zamišljena tako, da se umaknejo s politične pozornosti oni, ki so povzročili dogodke 20. junija, da se razprsti Narodna skupščina, v kateri se je pripetil zločin, in da se Srbijanci odrečejo režimu hegemonije, ki je vzrok vsega zla. To sicer ne bi obudilo mrtvega Stjepana Radica, vendar pa bi dovedlo do zmage njegove ideje, za katero se je boril in za katero je padel. Toda g. Ljuba Davidović je preveč malenkosten, da bi razumel smisel take reparacije.»

Borba za skupščinsko predsedstvo

Beograd, 16. oktobra. p. Nocoj se je vršil v predsedniški sobi radikalnega poslanskega kluba sestanek prištev Valje Vukičevića. Na sestanku so Vukičevići pristali razpravljati o aktualnih vprašanjih, zlasti o vprašanju predsedništva Narodne skupščine in o predsedniku radikalnega poslanskega kluba. Člani glavnega odbora zahtevajo kompromisno rešitev v tem smislu, da bi predsedniško mesto Narodne skupščine pripadlo prištev glavnega odbora in sicer Miši Trifunoviću ali pa Nikoli Uzunoviću. Vukičevićeva skupina predlaga sedanega ministra pravde Milorada Vučića. Ta sporna vprašanja bo rešil Ace Stanojević, ki prišpe tekom jutrišnjega dne v prestolico.

Črnogorski radikali za sporazum s KDK

Podgorica, 16. okt. Radikalna organizacija za Črno goro je imela včeraj svojo okrožno konferenco, na kateri je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo črnogorski radikali, naj radikalna stranka čimprej stopi v pogajanja s Hrvati ter sklene z njimi sporazum v prispel naše velike domovine. Ostali del resolucije se nanaša na notranja strankarska vprašanja.

Savčićeva akcija in beograjske intrige

Včerašnje Pribičevićeve izjave. — Savčić dela brez spoznanja s KDK. — Vedno nove zakulisne intrige

Zagreb, 16. oktobra n. Z ozirom na razgovore g. Miloša Savčića z Ljubom Davidovićem in dr. Korošcem, o katerih so danes listi obširno poročali, je Svetozar Pribičević izjavil dopoldne novinarjem:

»Kakor sem napovedal, so beograjski listi komaj pričakali senzacijo, ki jo je napravil g. Savčić s svojimi razgovori s predstavniki četverne koalicije. Jaz sem že včeraj povedal o tem vse, kar je potrebno. Danes sem govoril z dr. Mačkom, ki se popolnoma strinja z menoj. G. Savčić ni zahteval nobenega pooblastila od KDK za razgovore s predstavniki četverne koalicije. Vidim v današnji »Politiki«, ako so točno reproducirane izjave g. Savčića, da je posebno poudarjal, da ne vodi nobenih pogajanj in da ni od nikogar pooblaščen. Moram povdati, da ni naša želja, da pride do pogajanj s sedanji srbijskimi političnimi strankami, ki sodelujejo v Narodni skupščini. KDK enostavno »izključuje« taka pogajanja. Jaz sem te povedal tudi g. Savčiću, ko se je mudil v Zagrebu na povratku iz Karlovih Varov Razumem g. Savčića, ki je kot Srbijane v se težjem položaju in ki kot rodoljub želi rešitev državne krize. Toda prva etapa za to je, da se četverna koalicija umakne in dobi narod svobodno besedo. Dokler je četverna koalicija na krmlju, nečemo sploh nikogar sprejeti in se z nikomur razgovarjati.»

»Na tem ne more ničesar izpremeniti akcija g. Savčića, zaradi katere je beograj-

ski tisk dvignil toliko prahu Da stoji na tem stališču enodušno vsi poslanci KDK, jamčim s svojim položajem, imenom in častjo. Zato je jasno, da sedanja akcija g. Savčića ne odgovarja razpoloženju v KDK. Ali je ta akcija v zvezi z minulo avdienco g. Savčića, ne vem in se v to tudi nečem spuščati. Da pa z nami ni v zvezi, ponovno povdarjam.»

Nato je Svetozar Pribičević potegnil iz žepa neko pismo ter nadaljeval:

»V Beogradu mislimo samo na intrige in tajne sile so neprestano na delu Eden izmed naših nacionalnih delavcev v sosednji državi, ki ga je zaskrbelo usoda naše države, je pisal nekemu bivšemu državemu podtajniku v Beogradu, naj bi izposloval s svojimi zvezami intervencijo, da bi čim prej došlo do pomirjenja med Beogradom in KDK. Pred nekaj dnevi je prejel odgovor od tega bivšega državnega podtajnika, ki ga prosi, naj takoj odpotuje v Zagreb in zaupno sporoči predstavnikom HSS, da je Beograd pripravljen mnogo popustiti napram njihovim zahtevam in da bo v slučaju, ako bi pristali na zblizanje, g. dr. Maček takoj sprejel v avdienco, toda v Beogradu nikakor nečemo, da bi v kakršnokoli kombinaciji prišla Svetozar Pribičević in dr. Trumbić! S takimi intrigami se bavijo agenti tajnih sil, katerim je glavni cilj to, da bi KDK razdvojili. Toda to jim ne bo uspelo in naj se tudi na glavo postavijo.»

9926 km v 112 urah

Odmevi srečnega poleta „Grofa Zeppelina“ preko Oceanana. — Dr. Eckener se pripravlja na povratek. — Španija kupuje „Zeppelin“

Berlin, 16. oktobra (be-g). Listi obširno poročajo o srečnem zaključku poleta »Zeppelina« v Ameriko. Nagnadno se je izvedelo, da je zajel v noči od sobote na nedeljo zrakoplov strahovit vihar, ki ga je tako poškodoval, da je prišel, ko je bil že v bližini ameriške obali v veliko nevarnost. Posadka je z neprimerno hladnokrvnostjo in s herojskimi napori rešila skrajno nevarno situacijo. Časopisje priznava, da je ravno ta kritičen dan dokazal visoko vrednost »Zeppelina«, ki je mogel v tako težkem položaju premagati vse ovire in doseči svoj cilj. Polet je dokazal svetu, da odgovarja konstrukcija »Zeppelina« vsem zahtevam za redni zračni promet preko Atlantskega oceana.

»Grof Zeppelin« je prevozil na svojem 11urnem potovanju iz Friedrichshafna v Lakehurst skupno 9926 km in postavil s tem nov svetovni rekord. Nad morjem je letel 7122 km. Na krovu

je bilo 20 potnikov in 30 mož posadke. Na gorivu je porabil zrakoplov 55.000 kg modrega plina, 50.000 kg bencina in bencola, 3000 kg olja in 6000 kg vodnega balasta. Na krovu je imel goriva za 10.000 km ali 125 ur vožnje.

Newyork, 16. oktobra s. Dr. Eckener je izjavil upanje, da se bo mogel v desetih dneh zopet vrniti v Nemčijo. Vsa potrebna popravila bodo končana v 8 dneh.

Newyork, 16. oktobra s. Kakor poroča »Associated Press« iz Lakehursta, je izjavil španski polkovnik Ferrera, ki se je vozil z »Grofom Zeppelinom« v Ameriko, da nameravajo španski interese najeti zrakoplov za dve leti s prvenstveno pravico nakupa. Za nakup se zanima španska zrakoplovna družba Brant Area Espagnola, ki namerava uvesti trgovsko službo med Španijo in Argentino ter porabljati »Grofa Zeppelina« za to službo, dokler ne bi zgradila lastnih zrakoplovov.

Burna otvoritev madžarskega parlamenta

Napovedana borba opozicije proti novemu poslovniku je prišla do prvega izraza že pri otvoritvi

Budimpešta, 16. oktobra. s. Po štirimesecnem odmoru je bilo danes dopoldne otvorjen 40ensko zasedanje parlamenta. Na kupoli parlamenta je visela madžarska trobojnica na pol droga v znak narodnega žalovanja nad trianonskim mirom.

Ministrski predsednik grof Bethlen je imel otvoritveni govor, v katerem je podal v kratkih obrisih delovni program parlamenta za prihodnje tedne. Razen nekaterih zakonskih osnutkov, ki so bili pripravljeni med letnimi političnimi, je napovedal grof Bethlen, parlamentu, da bo v najkrajšem času predložen zbornik predlog vladnih strank za revizijo poslovnika

Pri teh besedah ministrskega predsednika je prišlo do prvih burnih prizorov v novem zasedanju. Socialisti so dvignili velik krik in vzklikali: Zahtevamo splošno tajno volilno pravico. V kratki debati, ki je nato sledila, so socialno demokratski govorniki očitali vladi, da je skrivaj spravila na dnevni red ureditev vprašanja madžarskega kralja.

Nato je bil sprejet z glasovi večine predsedstveni predlog, po katerem pridejo na jutrišnji dnevni red zakonski osnutki, ki jih je našel ministrski predsednik. Seja je trajala samo pol ure.

Povratak poslancev HSS iz Prage

Zagreb, 16. oktobra n. Danes so se vrnili iz Prage poslanci dr. Vladimir Maček, Josip Predavec in dr. Švegel, ki pa na vprašanje novinarjev niso hoteli dati nobenih izjav.

Atenski poslanik pri dr. Marin-koviću

Beograd, 16. oktobra p. V Beograd je prišel naš poslanik v Atenah Tiča Popović, ki je imel popoldne sestanek z ministrom zunanjih del dr. Vojo Marinkovićem.

Nastopna avdiencia baltičkega poslanika

Beograd, 16. oktobra. p. Litovski poslanik na našem dvoru g. Karel Duzmanns je danes izročil kralju svoje akreditivne. G. Duzmanns je prvi poslanik baltičkih držav, ki je akreditiran na našem dvoru.

Sneg v Italiji

Rim, 16. oktobra. s. V okolici Firence je padel snoti sneg. Temperatura je povsod zelo padla. Nad Salernom je dvajset urah vihar, med katerim je strela ubila dva delavca.

Amerika priznava sovjetski pristop h Kelloggovevemu paktu

Moskva, 16. oktobra. g. Francoski poslanik Herbotte je izročil ljudskemu komisariju za zunanje zadeve izvod Kelloggove pogodbe v angleškem in francoskem jeziku, ki ga je lastno-ročno podpisal državni tajnik Kellogg. S tem činom jemlje Amerika na znanje, da je sovjetska Rusija pristopila h Kelloggovi pogodbi. Istočasno je poslanik izročil Litvinovu pismo zunanlega ministra Brlandu, v katerem se francoska vlada zadržuje sovjetski vladi in posadki letalstva »Krasina« za pomoč, ki jo je nudila ponesrečenemu letalu »Latham«.

Sološna stavka v Lodzu popolna

Varšava, 16. oktobra. s. Stavki v Lodzu so se pridružile skoraj vse strokovne organizacije. Sedaj stavkajo tudi cestni železničarji in šoferski prevozniki podjetij, tako da je ves promet ustavljen. Tudi hišni vratarji, natakarji, kuharji in namočenci bolnišniških blojaj so prenehali delati.

Grozna eksplozija na italijanski ladji

Rim, 16. oktobra. g. Strašna eksplozija kotla na mornarski ladji »Matarana«, do katere je prišlo v pristanišču Geneti, je raztrgala ladjo na dva dela. Oba dela le v par sekundah požrlo morje. Pri eksploziji so bile tri osebe ubite, štiri druge pa je rešila neka jadrnica.

Kdo je naročil umor dr. Korošca

Zanimivo poglavje iz močvirja hegemonistične politike in klerikalne morale. — Ali je naša država še pravna država?

Klerikalci so pričakovali, da bo slovensko ljudstvo strahoviti umor v Narodni skupščini kmalu pozabil in da se bo vtiš strašnega zločina med narodom skoraj zabrisal. Storiši so s svoje strani vse, da slovenskega človeka zavadejo v zmozi o pravem pomenu Račičevega grozodejstva. Toda slovenska treznost in morala slovenskega ljudstva sta se izkazali za močnejši nego klerikalne prevare.

Ogorčenje nad morilskim sistemom se ni poleglo in globoko vznemirjeni so tudi najvnetejši pristaši SLS, ki zamačkajo pojasnila, kako je mogel poslanec Pušenjak v svojem ali v imenu svoje stranke podpisati predlog Puniše Račiča, ki je bil — kakor se je že 24 ur pozneje izkazalo — pravcati morilski napoved. Vesoljna SLS molči, niti besedice ne piše o tem klerikalno časopisje.

Tem bolj značilno pa je, da so klerikalni listi že nekaj dni sem silno vneto na poslu sugerirali javnosti, da se je pripravil umor g. Korošca in za namček tudi g. Davidoviča in Spaha. Namen teh »razkritij« je tako prozoren, vse te »afere« so tako smešno-naivno skonstruirane, da služijo svojim iznajditeljem in razširjevalcem le v sramoto.

Pod naslovom »Korošca so hoteli umoriti« je »Slovenec« nedavno reproduciral divje fantazije nekega Mogoroviča ki »razkriva«, da so Pribičevići pristaši trikrat zasnovali načrt ubiti Stjepana Radića, objavlja, da je »znan načrt«, umoriti Korošca na evharističnem kongresu v Novem Sadu, dr. Spaha pa v Sarajevu. Sedem mladeničev, »samih pristašev SDS«, je imelo nalogo spraviti Davidoviča na shodu v Djakovo na drugi svet. Vsi ti umori pa so se preprečili, trdi »Slovenec«, po g. Mogoroviču »na intervencijo srbskih javnih delavcev«.

Včeraj je glasilo šefa vlade in notranjega ministra pod naslovom »Kdo je naročil umor dr. Korošca« z debelimi črkami ponatisnolno pripovedko nekega Svetozarja Stefanovića, ki zatrjuje, da je leta 1924. neki Belobašić, ki se je predstavil kot tajnik okrožne organizacije SDS v Sarajevu, ponudil njemu in še enemu pol milijona dinarjev in zaščito tedanjega notranjega ministra Maksimovića za sigurno beg v inozemstvo, ako izvršita atentat na gg. Korošca in Spaha. »Slovenec« servira to bedasto pripovedko kot čisto resnico ter v naslovu pozitivno ugotavlja »kdo je naročil umor dr. Korošca«.

Lahko je iz vseh teh očitnih fantazij norce briti in zlasti občudovati pogum »Slovenca«, ki smatra senzacionalne »ugotovitve« omenjenega Stefanovića za tako resne, da je še nakanadno iz previdnosti zbrisal ne le Belobašičovo ime, temveč celo njegovo začetnico in tudi kraj (Sarajevo), odkoder je ta grozni zarotnik prišel v Beograd ponujat pol milijona dinarjev za Koroščevo glavo.

Toda šalo na stran in zamislimo se za trenutek, kaj pomenijo Mogorovičeve in Stefanovičeve razkritja. G. Mogorovič povsem jasno in določno izjavlja, da so se pripravljali umori gg. Korošca, Davidovića in Spaha. On ve, da so jih pripravljali pristaši SDS, mora torej poznati osebe, ki so zapletene v zarote, ker bi sicer ne mogel trditi, da so bili zarotniki pristaši SDS. Dr. Mogorovič ve še več: on zatrjuje, da so bili umori preprečeni na intervencijo beograjskih »javnih delavcev«. Mogorovičev tovariš Stefanovič je šel še dalje: on po imenu označuje moža, ki je umor naročil, ter še dve prič.

Denimo na stran, da sta oba odličnika že skoraj 4 leta molčala (priprave na umor so se vršile baje 1924. in 1925.) ter posvedočila občudovanja vredno diskretnost, razumljivo tem manj, ker kot politična nasprotnika SDS nimata prav nobenih razlogov za kakršnokoli obzirnost. Toda v trenutku, ko sta s svojimi izjavami stopila v javnost, je stvar popolnoma druga. Konkretno sta navedla, kakšen zločin se je pripravljala, naznačila sta, kateri krog ljudi je bil udeležen, izpovedala sta, da sta sama vedela za priprave na umor. V tem trenutku je bila oblast po zakonu dolžna, da oba takoj zasilji ter uvede eventualno tudi proti njima predpreiskavo zaradi suma, da sta bila udeležnika v pripravah na umor ali sta vsaj za te priprave vedela. Preiskovalna oblast je morala takoj napeti vse sile, da razčisti strahovite očitke ter dožene, kdo je pripravil umor, kako bi se imel vršiti in zakaj ni prišlo do izvršitve. Zločin ni samo izvršen umor, zločin je tudi, če umor pripravljajo, k umoru napeljujejo, ga naročijo.

V Srbiji je preiskovalna oblast policija. Vrhovni šef policije je minister notranjih del dr. Korošec. Od Mogorovičevih »razkritij« je preteklo že skoraj 14 dni, od Stefanovičeve izpovedi 3 dnevi, a niti Mogorovič, niti Stefanovič nista bila dosedaj zasiljena: državna oblast ni s prstom mignila, da ugotovi, ali se je res pripravil umor zg. Korošca, Davidovića in Spaha in kdo ga je pripravil ter da pozove krivce na odgovornost.

Zakaj policija dr. Korošca ne vrši svoje dolžnosti? Zakaj vrhovni šef policije ne odredi, da se takoj uvede preiskava?

obzirna preiskava v svrhu, da se krivci, snovateli umorov in atentatov postavi pred sodišče ter eksemplarično kaznujejo? V kakšni pravni državi živimo, da se državna oblast ne zgane, ko se v javnosti iznašajo najgorostnejše konkretizirane obdolžitve za zločine, ki storilca vodijo na vešala, onega, ki jih je pripravil pa v dolgoletno ječo? Ako bi se bila dr. Mogorovič in Stefanovič oglasila n. pr. v kakšnem ljubljanskem listu, ali ne bi državno pravdnstvo še isti dan storilo vse, da dožene resnico? Zakaj torej vrhovni šef SLS dopušča, da se njegovi listi zaradi zločinov, ki so se baje pripravljali, razburjajo ter jih smatrajo za dokazane, sam pa ničesar ne ukrene, da se zločinci izročijo v roke pravice?

Saj je g. Korošec v jako srečnem položaju. On je živ, zdrav in zadovoljen, pri dobrem apetitu in na vrhu državne moči — akoravna je imel baje biti umorjen, dočim so Stjepan Radić in tovariši, glede katerih »Slovenec« nič ne ve, da bi se bili pripravljali umor, mrtvi in ne morejo biti ministri policije, da bi odredili preiskavo proti tistim, ki so pripravljali njihov umor...

Skoraj bi bili pozabili: ena preiskava je pa vendar že uvedena. Ne vršijo je sicer državni organi, pač pa jo je uvedla organizacija SDS v Sarajevu, da dožene, kdo je tisti zagonetni Jovo Belobašić, ki se je s pol milijona dinarjev predstavil g. Stefanoviču kot tajnik SDS iz Sarajeva. Jovana Belobašića ali moža sličnega imena ne pozna nihče niti kot funkcionarja, niti kot člana organizacije SDS, a tudi sicer je to ime v Sarajevu neznan...

Znano je pa, da se tako brezvestnih in perfidnih sredstev v boju proti političnim nasprotnikom ne poslužujejo nikjer na kulturnem svetu, kakor se jih poslužujejo hegemonisti in njihovi klerikalni hlapci. Klerikalcem preostaje sedaj še samo to, da proglasijo, da so samostojni demokrati »ukradli« akte in s tem onemogočili g. Korošcu kaznovanje krivcev. Na naše ugotovitve seveda ne bodo odgovorili nič. Oni molčijo tudi na našo konstatacijo, da se v Celju »ukradeni« akti iz procesa proti Orjuni nahajajo — v njihovih lastnih rokah.

Obletnica premirja z Madžarsko

Včeraj je poteklo 10 let, odkar je Madžarska odredila nadaljno zavezništvo Avstriji ter poslala svojo delegacijo pod vodstvom grofa Karolyja v Beograd, da sklene z maršalom Franchet d'Espèreyem premirje za Madžarsko. Maršal je bil kot kratni vrhovni poveljnik zavezniških čet ob enem predstavnik Velike antante. V spomenici, ki jo je tega dne izročil grof Karoly v Beogradu, naglašala, da priznava Madžarska slovenskim narodom pravico do državne samostojnosti in prosti, naj smatra Velika antanta tudi madžarski narod za podjarmljeni narod Avstrije ter ga vzame pod svojo zaščito. Ob enem je Madžarska pristala na to, da se določijo končne meje madžarske države na splošni mirni konferenci. Ta korak Madžarske je dal Avstriji zadnji sunek in povzročil definitivni razpad Avstroogrške monarhije.

Zahteva po preiskavi o železniških nesrečah

Beograd, 16. okt. p. Zemljoradniški poslanec Vojta Lazić je predložil Narodni skupščini naslednjo resolucijo: »Železniški promet je že nekaj časa skrajno slab. Z vsakim dnem pa postaja slabši, tako da sedaj ni samo slab, marveč celo nevaren za življenje potnikov. To stanje naših železnic mora vzbuditi vsakega resnega državljanca, zlasti pa nas narodne poslance, ki smo poklicani, da skrbimo za napredek naroda in države. Vsi vladni brez razlike prihajajo z znatnimi zamudami, železniške nesreče so na dnevnem redu, iztirjenja malone običajna, tako da odhajajo potniki na pot s strahom za svojo življenje.«

Nato navaja posl. Lazić celo vrsto železniških nesreč in stavi naslednji nujni predlog:

»Narodna skupščina v prepričanju, da stanje naših železnic in tehnična oprema našega prometa nikakor ne zadovoljuje in da postajata celo vedno slabša in življenju nevarna, sklene, da se naj potom anketne komisije ugotove vsi primeri nepravilnosti, najdejo krivci in izročijo sodišču.«

Posl. Lazić zahteva za to resolucijo nujnost.

Avdijenca praškega poslanika

Beograd, 16. oktobra p. Popoldne je kralj sprejel v avdijenci našega praškega poslanika g. Branko Lazarevića, ki se mudil te dni v Beogradu.

Vladna delegacija na proslavi osvobođenja ČSR

Beograd, 16. oktobra p. 21. oktobra odputuje v Prago posebna delegacija našega parlamenta, da se udeleži proslav 10 obletnice češkoslovaškega ujedinenja in osvobođenja. Delegacija bo vodil minister narodnega zdravja dr. Čeda Mihajlović. Vlado bo zastopal namestnik zunanega ministra dr. Ilija Šumenković.

Trgovinska pogajanja s Francijo

Beograd, 16. oktobra p. Danes je odputoval v Pariz delegat naše vlade gosp. Milivoje Pilje, ki bo vodil pogajanja s francosko delegacijo zaradi trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Francijo. Ostali člani naše delegacije so mu bodo pridružili, čim se vrnejo iz Pariza.

Tudi Justico skušajo korumpirati

Afera Januša Goleca pred Narodno skupščino

O sramotni pomilostitveni aferi klerikalnega urednika Januša Goleca smo že poročali. Sedaj je socialistični poslanec spravil celo zadevo pred parlament ter je vložil na ministra pravde posebno interpelacijo, v kateri jasno predloži slučaj in ki bo zato zanimala našo najvišjo javnost. Interpelacija se glasi:

Iz sodnega spisa Pr VI 31/27 okrožnega kot tiskovnega sodišča v Mariboru je razvidno, da je bil odgovorni urednik lista »Mariborčan«, Januš Golec, na tožbo zasebnega tožitelja pravomočno obsojen zaradi razžaljenja časti in obrekovanja na 10 dni zaporu, 5000 Din denarne kazni in 5000 Din plačila zasebnemu tožitelju.

Da se reši kazni, je Januš Golec napravil prošnjo za pomilostitev in jo je poslal naravnost ministru pravde v Beogradu. Ministrstvo je to prošnjo obravnavalo z veliko naglico in jo je še isti dan, ko je dospela, poslalo okrožnemu sodišču v Mariboru in sklepaje, obenem pa je iz lastnega nagiba naročilo okrožnemu sodišču, da naj do rešitve milostne prošnje obsojenega urednika ne pozove na nastop kazni, čeprav bi imelo o tem, ali se prošnja za pomilostitev sploh predloži ministru pravde, odločiti sodišče! Okrožno sodišče je o predložitvi milostne prošnje sklepalo in je izjavilo, da pomilostitve ne more priporočiti. V rednem postopanju bi sodišče prošnjo za pomilostitev sploh ne predlagalo ministru pravde, ako je našlo, da je prošnja neutemeljena. Pa tudi zasebni tožitelj je v posebni vlogi izjavil, da ne privoli v pomilostitev in je ministrstvo pravde še posebej opozorilo, da so navedbe obsojenega urednika v milostni prošnji neresnične in to v odločilnih dejstvih, ki naj bi omilila njegovo krivdo. Ministrstvu torej ni preostalo drugega, kakor da je s svojim razpisom št. 48.241 z dne 8. 8. 1929 prošnjo Januša Goleca za pomilostitev definitivno odbilo.

V septembru je obsojeni urednik dobil od takratnjega okrožnega sodišča poziv za nastop kazni in je sodišče za njega izdalo privodno povelje policijskemu komisariatu v Mariboru. Policija pa privodnega povelja ni mogla izvršiti, ker se je Golec neznankam odstranil iz kraja svojega bivališča.

Nekaj dni nato pa je dobilo okrožno sodišče v Mariboru brzojavno naročilo ministrstva pravde, da se Januš Golec dovoli odlok za nastop kazni do rešitve nove milostne prošnje.

To postopanje ministrstva pravde je izzvalo v vsej javnosti. Še bolj pa v pravniških krogih pravo konsternacijo, ker se še nikoli ni dogodilo, da bi ministrstvo pravde — vsaj v Sloveniji tak slučaj ni znan, — po zavrnitvi milostne prošnje, brez predhodnega vprašanja pri pristojnem sodišču brzojavno odredilo, da se izvršitev kazni odgodi, do rešitve nove milostne prošnje, katero je obsojenec navijal sam ali pa po svojih posrednikih pri ministru pravde, ki v tej stvari sploh ni kompetentno, dočim je okrožno kot tiskovno sodišče v Mariboru bilo o tem nepoučeno.

Pravica do amnestije in pomilostitve je natančno določena v čl. 50. ustave. Zadnji odstavek čl. 50. pa pravi izrecno, da se bo pravica pomilostitve za dejanja, kazniva samo na privatno tožbo, šele uredila z zakonom o sodnem postopanju pri kaznivih dejanjih. Tega zakona do danes še nimamo in so bile pomilostitve kazni zasebnih tožb do danes pri vseh amnestijah izzevte. Po ustavi in v slučaju Golec torej tudi Nj. Vel. kralj nima pravice pomilostitve.

Notorično je, da je obsojeni urednik Januš Golec prvak Slovenske ljudske stranke, katere šef je danes predsednik vlade in notranji minister. Dočim je bila milostna prošnja nekega drugega urednika, kar je razvidno iz akta Pr VI 4/27 pri okrožnem sodišču v Mariboru zavrnjena že od pristojnega sodišča in sploh ni bila predložena ministru pravde, je v slučaju Golec slednje uvedlo v Sloveniji povsem nepoznano prakso da ukrepe sodišča zaradi nastopa kazni brzojavno potom razveljavljajo, ne da bi zaslialo mnenje pristojnega sodišča in dopuščalo prošnjo za pomilostitev po drugi poti.

To postopanje ministrstva pravde vzbuja upravičeno domnevo, da se pod sedanjim vladom Nj. Vel. kralja skuša korumpirati tudi Justico, da se evaja nartizanstvo v sodstvo, kar je v stanu omajati v državljanih, ki naj bi bili pred zakonom vsi enaki, vero v pravico in porušiti temelj pravnega reda, na katerih počiva državni ustroj.

Zato si dovoljujem, g. minister, vprašati Vas sledeče:

1.) Ali Vam je predmetni slučaj znan? 2.) Ali ste pripravljali preprečiti vsako nadaljnje izigravanje in zlorabo zakona in zakonskih predpisov in proti krivcem, ki so odgovorni za dosežanje nezakonito postopanje uvesti preiskavo in jih najstrožje kaznovati?

Prosim Vas, g. minister, za ustmeni odgovor v javni seji Narodne skupščine.

Spor za dalmatinsko agrarno reformo

Beograd, 16. okt. p. Za popoldne je bila sklicana seja skupščinskega odbora, ki pretresa zakonski načrt o dalmatinskem agrarnem vprašanju. Sklicanje te seje je izzvalo oster spor v vladni koaliciji. Sejo je napovedal demokratski posl. dr. Sečurov, ki predseduje temu skupščinskemu odboru. Navzlic temu pa so se od seje abstinalirali vsi radikalni člani, vsled česar je postal položaj ministra agrarne reforme Dake Popovića sila težaven. Pred sejo je imel Dake Popovića sestanek z Veljo Vukičevićem in zahteval, naj radikalni poslanci glasujejo za predlog, ki ga je stavil ministar agrarne reforme v imenu vlade. Radikalni poslanci pa so ostali pri svojem sklepu in se seje niso udeležili, tako da je bila seja nesklepčna in so jo morali odgoditi.

Država brez parlamenta

Kovno, 16. okt. d. Državni svet, ki ga je z dekretom imenoval državni predsednik Smetona, je pričel delovati. Ta svet naj bi nadomestoval razpušteni parlament in izdeloval zakone. Na dan objave dekreta pa je izjavil zastopnik ministrskega predsednika novinarjem, da državni svet samo lahke zakone predlaga, ostalo pa zavisi od vlade. Državni svet tudi nima nikakega nadzora nad vlado.

Desetletnica zadnjega cesarskega manifesta

Preosnovanje Avstrije na federalističnem temelju. — Slovenecem je obljubil Ilirijo. — Z juga se glasi odgovor: Prepzno!

Ljubljana, 16. oktobra.

Danes je poteklo deset let, odkar smo Slovenci z Dunaja prejeli vest, ki bi pomnila zadovoljstvo vseh naših narodnih zahtev in želja, ako bi bila prišla nekoliko let prej in ako bi bila mišljena iskreno. Poslednji avstrijski cesar je 15. oktobra izdal manifest svojim »zvestim narodom«, izjavljajoč, da se je odločil ustreči njih željam in preosnovati svojo državo na temelju federacije posameznih avstrijskih narodnostnih skupin. Ta proglas je živa slika vsega onega obupnega nerazumevanja položaja, ki ga je zadnja avstrijska vlada kazala v odločilnem trenutku, ko bi za rešitev države morda ne zadostovala niti sama božja modrost več.

Vse je bilo zavoženo in izgubljeno! Vojске centralnih držav so v neredu valovale domov, za njimi pa so pritiskali zmagovalni polki zaveznikov; enota nemške zveze je bila porušena in Amerika je kot glasnik antante stavila zahtevo po brezpogojnem uničenju vsake tiranije predno se imajo premaganci začeti mirovna pogajanja. V tem brezizhodnem položaju je Avstrija prepzno izigrala svojo karto o federalizaciji ter morala obćutiti, da je dospela do svojega konca. »Zvesti« avstrijski narodi, ki jim je mačeha — monarhija doslej plačevala zvestobu z ono značilno nehalnostjo habsburške hiše, so bili že davno prej izrazili svoje želje in zahteve ter so stali z vsem srcem za to da se ječa narodov — Avstrija razbije. Kakor so doslej vse prošnje narodov našle na Dunaju samo mrzel prezir in oholo odklonitev, tako so narodi v usodni uri odklonili z ogorčenjem pozno, prepzno tragikomično sporočilo zadnjega dunajskega cesarja, ki je bil že izgubil vse znake in prerogative suverenosti. Suverenost je prešla sama ob sebi na tlačena ljudstva, ki je v nadaljnjih dnevih do konca meseca temeljito pomelo z anahronizmom povodom monarhije.

Dan preje so poslanci jugoslovenskega naroda v seji avstrijskih delegatov ponovno zahtevali popolnoma samostojno državo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev ter z njo naglasili, da ne odstopijo od te minimalne zahteve. Jugoslavija ali smrt — je bilo geslo na našem jugu.

Zdaj pa je prišel jadni cesar Karel, bedna senca na prestolu svojih prednikov ter po-

nudil avstrijskim Slovincem in Hrvatom — Ilirijo, federativno državo v okvirju habsburške monarhije, koje severno mejo naj bi tvorila Drava, kakor so zasebno oznanjali člani zadnje avstrijske vlade. Kako dobro je Dunaj, ki je bil vedno gluhi za naše težnje poznal in se spomnil naših davnih zahtev! Toda bilo je prepzno in na manifest cesarjev je prišel od nas odločen odgovor: Premalo mudiš in prepzno je, mrljič že diši in razpada.

Federalizacija Avstrije, ki jo je v vsej tšini skoval ministrski predsednik Hussarek, je bila ob takih okoliščinah mrtvorojeno de-ter ter je bila samo simptom jedro se bližajočega razpada. Fikcija Ilirije je bila po mnenju Nemcev neodoljiva vaba za Jugoslovence, ki niso več sanjali o Jugoslaviji, marveč računali z njo kot z gotovim dejstvom. Poslanec Ribnikar, Šuklje in Tavčar so v naprednih listih že razpravljali o gospodarskih, upravnih in ustavnih vprašanjih Narodni svet je širil svojo kompetenco, v Zagrebu je bilo konstituirano Narodno Veće kot vrhovna narodna oblast ujedinenih Slovencev, Hrvatov in Srbov, državni poslanci pa so se na Dunaju udeleževali parlamentarnega dela samo s pridržkom, da hočejo pospešiti uvedbo mirovnih pogajanj, v ostalem pa so izjavili svoj popolni desintereseement nad potaplajočo se ladjo tšisloetne monarhije.

V takih razmerah je avstrijska vlada pomajala Jugoslovenom manj, nego jim je sam položaj dajal v roke; vrhu tega je manifest vseboval samo principe federalizacije podrobnosti pa bi se določile kasneje — v našo škodo, kakor vedno kadar smo računali na verolomne Habsburžane in njih nemške sluga. Medtem ko se je združena jugoslovenska vojska v bliskovitih pohodih blizala Beogradu, da udari na Madžarsko, je Budimpešta še vedno ponavljala staro naučeno tezo o nedotakljivosti dežel »svete ograde« ter celo premišljala, kako bi si v splošnem polomu prisvojila Bosno. Udarjeni so bili s slepoto in tok dogodkov je šel svojo pot preko vseh avstro-ogrskih državno pravnih formul, ki so se vsem za-zele naenkrat silno smešne.

Naše časopisje je napovedovalo bližnje vstajenje avstrijskih Slovanov, država se je rušila v svojih temeljih in čez dobrih deset dni je izbruhnil prevrat.

Svečan pogreb žrtev praške katastrofe

se je vršil včeraj ob udeležbi oblasti in deset tisočev prebivalstva. — Preprečeni komunistični izgredi

Praga, 16. oktobra p. Danes ob 10. dopoldne se je vršil pogreb žrtev zadnje gradbene katastrofe na devetih mrtvaških vozeh. Ostala trupla so bila prepeljana v domače občine.

Pogreba se je udeležilo kakih 20.000 oseb, med njimi številni zastopniki oblasti in delavcev. Vse trgovine, koder se je pomikal sprevod, so bile zaprte. Po ulicah so gorele svetilke. V imenu mesta Prage se je poslovil od žrtev mestni župan dr. Baxa, v imenu delavstva pa neki komunistični poslanec. Točno ob 10. so pričele piskati sirene praških tovarn in zvoniti zvonovi po vseh cerkvah. Vse promet je počival za eno minuto in ljudje so stali razkrili glav na cestah.

Zaranisti za boj do zadnjih posledic

Odgovor narodne kmečke stranke na prestolni govor

Bukarešta, 16. oktobra g. Danes se je sest izvrševalni odbor narodne kmečke stranke. Po konferenci je bil izdan komunistični, ki se bavi s prestolnim govorom in izjavila med drugim:

Vlada je prevarila ves narod s tem, da je že v juliju t. l. javno proglasila, da je inozemsko posojilo zaključeno. Ministrskemu predsedniku Bratianu pa se dosedaj ni posrečilo dobiti posojilo v višini 20 milijonov dolarjev. Zopetna otvoritev nezakonitega

parlamenta je simbol narodne razcepljenosti in izživanje velikega dela naroda. Zato je sklenila narodna kmečka stranka, da bo z vso energijo nadaljevala boj proti vlad. Boj bo toplot izvoljevan do zadnjih posledic in stranka se ne bo več brigala za neprijetne okolnosti, ki bodo spremljale ta boj. V ta namen bo sklicala 72 zborovanj po raznih mestih ter veliko zborovanje v Bukarešti.

Pokret „Svobodne Evrope“

V svojem prvem članku (»Jutro« 7. t. m.) sem povedal da smo dali novemu pokretu Svobodne Evrope« v Franciji obliko politične stranke pod imenom »Nova desnica« (La Droite Nouvelle). Bila je to edina oblika, ki je bila v skladu s francosko mentaliteto in francoskimi tradicijami, preprijetimi z nekim okorelim parlamentarnim nacionalizmom, tako da bi bilo za pokret v svobodnejši obliki kakor je n. pr. »Pan-europa«, le težko najti razumevanje.

Ceprav je bila »Nova desnica«, na prvi pogled le francoska zadeva, smo si jo ustanovitelji že takoj od začetka zamislili kot splošno evropski pokret, ker smo se zavdali, da samo kot opozicija proti starim francoskim desničarskim strankam ne bi mogla eksistirati. Tako je postala iz »Nove desnice« »Svobodna Evropa« organizacija delovanja obnovljenih in pomlajenih desničarskih skupin v Evropi. Povdaril sem že v svojem prvem članku, da izrazom »desničarski« ne gre sumiti reakcionarstva, ker mi nikakor nečemo ovirati napredka na kateremkoli področju. Naš cilj je, da bi tudi in predvsem oni ljudje, ki so navezani na grudo in na tradicije, opustili provincializem in krenili na pot vsestranskega napredka. Mislimo pri tem na pr. na kmečko prebivalstvo, na frontne bojevnike, na sirove tako zvane premožne, večinoma nacionalno orientirane buržoazije in na ostanke plenstva, ki je sicer izgubilo na vplivu in pomenu, ki pa brez dvoma nosi v sebi še velike kulturne vrednote. Vsi ti sloji bi morali nastopiti celo iniciativno za solidarnost Evrope in, kakor pravi Coudenhove-Kalergi, »prekoračiti Rubikon, ki deli današnjo obubožano in zbežano Evropo od jutranje Evrope, zedinjene, cvetoče in srečne«.

Ker sem že pri Kalergiju, še par besed o njegovi »Pan-evropi«. Brez dvoma mu je treba priznati zaslugi, da je prvi razvil prapor Evrope, nismo pa se mogli v celoti priključiti njegovemu pokretu in nastopamo kot nekaka njegova korektura, ki stre-mi še za boljšo Evropo. Predvsem se nam zdi nemogoče, da bi mogli dospeti do za-

dinjene Evrope brez vmesnih stopenj. »Natura non fecit saltus«. Najprej moramo doseči evropsko solidarnost, potem bomo mogli šele delati na zedinjenju Evrope. Mi ne smatramo Evrope iz l. 1919 za najboljšo in tudi ne za definitivno rešitev, vidimo pa v njej stopnjo, pot k novemu, boljšemu in enotnemu.

Po 10 letih uvidevamo, da pravega mira še ni; nasprotniki smo vsakogar, ki skuša netiti v Evropi sovraštvo, obenem pa smo prepričani, da je treba iskati in se truditi še dalje, da pridemo iz današnjih mučnih razmer. Samo z gospodarsko organizacijo, kakor si jo zamislja Coudenhove, tega ne bo mogoče doseči. Tudi odprava carin sama na sebi še ne more prnesti zedinjene Evrope. Gospodarstvo je vse preveč odvisno od politike, tako da brez organske politike ne more razcveteti. Nastopiti mora pred vsem moralno, notranje pomirjenje in zadovoljstvo med narodi, šele potem bo lahko vzcvetelo tudi gospodarstvo, šele potem bo mogoče misliti na odpravo carinskih mej.

Robert Fabre-Luce

Srečen sreski poglavar

Zagreb, 16. oktobra p. »Novosti« poročajo iz Karlovca, da je bil tamonški kotarski predstojnik dr. Konrad Lipnik danes priteno iznenaden, ko je prejel od ameriškega konzulata obvestilo, da mu je neki stric v Zedinjenih državah zapustil 4 milijone dinarjev. Vest o tem se je hitro razširila po mestu in v uradu se je kmalu našlo počno mudi, ki so mu čestitali.

Mraz na Madžarskem

Budimpešta, 16. oktobra s. V pretekli noči je nastopil po vsej Madžarski obšuten mraz. Najnižjo temperaturo so beležili v Sopronu, in sicer 5 stopinj Celzija pod ničlo.

Hmeljski trg

Zatec, 16. oktobra h. Na deželi se nakupi neprestano nadaljujejo. Cene so 1700 do 2100 Kč. Proizvajalci se drže čvrsto in prodajajo le po poštenih cenah.

Naši kraji in ljudje

Maršal Franchet d'Esperey

V maršalu Franchet d'Espereyu bo Ljubljana in z njo vsa Slovenija danes pozdravila odličnega predstavnika francoske vojske, vojskovodjo, ki je kot vrhovni poveljnik zavezniških armad na solunski fronti s probojem na Dobrem polju odločil zmago in pospešil konec svetovne vojne s popolnim porazom centralnih sil.

Maršal Louis Feliks Marie François Franchet d'Esperey je potomec stare francoske plemiške rodbine. Porojen 1856. je bil že v mladih letih namenjen častniškemu poklicu, v katerem se mu je naglo odpirala velika in slavna kariera. V prvih letih svetovne vojne je kot divizionar operiral na velikem sektorju ob Marni in nato na severnem delu zapadne fronte pod vrhovnim vodstvom maršala Focha. V Juliju 1918. mu je bilo kot preizkušenemu strategu poverjeno za generalom Sarraillom vrhovno poveljstvo na solunski fronti, — in po kratkih treh mesecih mu je uspel zmagoslavlji predor, katerega bo svetovna zgodovina do poznih naših potomcev veličala kot najznamenitejši

moment v pričetku konca svetovne vojne.

Po popolni kapitulaciji centralnih sil je general Franchet d'Esperey 3. novembra 1918. zasedel Carigrad. Do konca 1919. je bil nato še vrhovni poveljnik zavezniških armad v Orijentu, leta 1920. pa se je vrnil v Pariz kot novi član francoskega vrhovnega vojnega sveta. Nédolgo za tem mu je bila podeljena najvišja vojaška čast; povišan je bil v maršala.

Visokega francoskega dostojanstvenika bo danes Ljubljana in Slovenija sprejela v svojo sredo s čustvi hvaležnosti in spoštovanja.

Dr. Högler — 60letnik

Danes bo obhajal v svojem ožjem rodbinskem krogu tiho in skromno 60letnico rojstva splošno znani ljubljanski zdravnik g. dr. Ivan Högler. Trden, čil in neumoren je dočkal svoj današnji jubilej. Ob požrtvovalnem delu od zore do mraka so

mu potekla tri desetletja prakse. In danes ga vidiš ob vsakem vremenu na koleso, ko hiti v oddaljena predmestja ali v okolico bolnikov na pomoč.

Jubilant se je rodil v Stari Loki pri Kočevju. Srednjo šolo je dovršil v Ljubljani, kjer je leta 1887. maturiral. Univerzo je

študiral na Dunaju in leta 1893. promoviral. Tu je ostal na kliniki tudi v praksi. Pozneje je bil asistent dr. Valente v Ljubljani. Kot samostojen zdravnik si je z nesebičnim delom in priključnim značajem pridobil mnogobrojno klijentelo v najširših krogih. Poznavajoč njegovo dobro srce, se tudi najsiromašnejši obračajo nanj z zaupanjem za

Dragocene prazgodovinske najdbe pod Olševo

Uspešno raziskovanje prof. Brodarja, ki je našel okostja jamskih medvedov in levov ter izdelke prazgodovinskega človeka. —

Kratko smo poročali, da je g. prof. Brodar iz Celja izsledil pod Olševo okostje jamskega medveda ter da je za nadaljnje izsledovanje dragocenih ostankov iz diluvialne dobe dobil tridesetstodni dopust, katerega je plodonosno izkoristil. Ko se je g. profesor nedavno z velikimi uspehi vrnil v Celje, ga je naš celjski poročevalec naprosil, da o svojih rezultatih obvesti tudi javnost, ki jo bo pričujoče poročilo o dragocenih najdeninah iz slovenske prazgodovine gotovo zanimalo.

Na starem paleoceničnem ozemlju nad Solčavo kraljuje mična solčavska podružnica Sv. Duha (1250 m). Od tu vodi pot preko silurskih in karbonskih skriljcev in konglomeratov, ki jih režejo globoki potoki, po močvirnatem gozdnatem svetu na dolgo raztegnjeni greben gore Olševe (1930 m), zgrajene iz zgornjetrijadnega dachsteinskega apnika. Pod prvim vrhom, približno v višini 1700 m, se nahaja v gori votlina, zaznamovana tudi v specialni karti, ki jo opisuje Fran Kocbek v svoji monografiji »Savinjske Alpe« naslednje:

«Potočka zijalka — imenovana po kmetu Potočniku — se nahaja v južnem pobočju Olševe pod zahodnim vrhom. Vhod je polokrogel, do 15 m širok in 5 m visok. Jama ima dva oddelka. Prvi del je 15 m širok, v dolgoti 40 m svetel, dalje 60 m temen. Drugi oddelek ima na vsaki strani vhod in je 40 m dolg. Visokost jame 4 do 7 m. V jami so kapniki in apnenasta moka, ki so jo domačini rabili za zdravlilo. Tla so večinoma iz ilovke.»

Prebivalstvo pripoveduje o tej jami razne pravljice, da je tam zaklad zakopan, da so prebivali v njej ajdovski ljudje in žalžene itd. Do nedavna je nudilo le očvečmu pastirju streho in redkemu turistu zavetje ob nevihti. Znanstveno ni bila preiskavana.

Bivališče diluvijalnih sesavcev

Vročega poletnega dne (1. avgusta) letošnjega leta sem prvič obiskal Olševo. Na povratku je go. T. iz Maribora strahno morila žaja. V nadi, da iztaknem nekaj kapljic vode, sem se napolnil v omenjeno zijalko. Res sem jo našel v stari popolnoma počrnili skalni skledi, ki jo je očitno izdelal v davnem času in v novejšem nekoliko poglabila človeška roka. Postal sem pozoren in začel motriti jamo. Opazil sem diluvijalne plasti in zaslutil, da mora biti tu lep kos prastare zgodovine, bivališče diluvijalnih sesavcev kot nalas in morda tudi — človeka.

Nekaj dni nato sta prispela k Piskerniku v Logarjevo dolino dva turista, ki sta pripovedovala, da ima medicenec Gross, doma iz kopališča Bela na Koroškem, sin lastnika kopališča, sestavljenega popolnega jamskega medveda in še mnogo drugih zanimivih stvari. Jasno mi je bilo takoj, da morajo izvirati vse te najdbe iz Potočke zijalke na Olševi, ki leži na jugoslovanski zemlji in je last našega državljanja. Da se prepričam o tem, sem naprosil g. K. iz Celja, ki se je baš odpravil na Olševo, naj vzame razsvetljavo s seboj in pogleda, če se v jami poznajo kaki sledovi izkopavanja. Moja domneva se je obistnila: v zadnjem delu se je kopalo. Poizvedbe pri kmetih so dognale, da koplje medicenec Gross že dve leti, vedno ponoči in na skrivnem, dočim spi čez dan pri cerkovniku v St. Lenartu.

Da vidim, kaj medicenec Gross prav za prav ima, sva se napolnila s prof. Stantejem v Belo. Tu so nama vse najdbe potrdili, a pokazali ničesar, češ da ima mladi gospod, ki je šel baš zopet kopat, vse zaklenjeno. Ni torej kazalo drugega, kakor iti za njim. Zgodaj naslednje jutro sva šla na Olševo. Jama je bila že prazna, prišla sva prepozno. Toda našla sva popolnoma svež rov in poleg njega nosilnico,

pomoč, vedoč, da je nikdar ne odreče. Vrgo jil je tri sinove, od katerih je eden odvetnik, drugi asistent ženske klinike prof. dr. Kermavnerja na Dunaju, tretji pa direktor konservatorija na Dunaju.

Posebne zasluge si je jubilar pridobil v težkih časih med svetovno vojno, ko je nudil velikemu številu pacientov brezplačno zdravniško pomoč.

Cestitamo veleuglednemu jubilaru k današnjemu jubileju! Še mnogo let zdravja in zadovoljstva!

Glavo pokonci!

Ne uklonite se pri prvem napadu prehlada, gripe, influencae

Pyramidon

Tablete

so priznано sredstvo proti glavobolu in vročini, glavnih pojavih pri tistih boleznih.

Prisrčno samo v originalnem zavoju

»Medoklinika«

polno pravkar izkopanih kosti. Popolnoma svež kos kruha je pričal, da je kopač prav pred kratkim odšel. Lopata in kramp sta bila nalahko pokrita s prstjo, v zemlji pa zakopan cel zaboj sveč. Avstrijci žveplene in ogorek dames-cigarete so govorili, odkod je bil kopač. Videla sva, da je tudi fotografiral, steklenice pa so izdale, da se je tudi krepčal. Videla sva dovolj, krasen dan naju je vabil na vrh Olševe. Toda komaj sva zapustila jamo, že so prišli novi posetniki. Drvar in kmetica iz St. Lenarta sta prišla s košem in kosti so romale na avstrijsko stran, kajti do meje je le pičilih 10 minut.

Treba je bilo preprečiti nadaljnje

ropanje naše jame

In rešiti, ker se še rešiti da. Obvestil sem orožništvo in začel s pripravi, da izkopljemo vsaj še ostanke. Zupan mesta Celja, muzejsko društvo v Celju in oblastni odbor v Mariboru so prispevali vsa potrebna sredstva, tako da se je 16. septembra lahko pričelo z delom, ki je trajalo tri tedne, do 6. oktobra.

Glavni stan ekspedicije je bil pri Sv. Duhu (1250 m). Od tu se je bilo treba vzpeti vsak dan v poldrugourni hoji do višine 1700 m. Vreme je bilo zelo nenaklonjeno, ves čas smo imeli samo en lep dan, sicer pa vedno meglo, dež, sneg in veter. Trikrat je pobelil sneg, enkrat prav občno, ser ga je padlo do 1 m. Plazivo so grmeli v dolino, zadnji del poti je bil v tem pogledu prav kritičen. V jami je bilo mrzlo in vlažno, vendar je šlo delo pridno od rok. Akademika Diehl in Ravbar sta skrbela za humor in skrbno pazila, da se kaka kost ne poškoduje. Kadar je bilo treba izluščiti glavo, sta kar legla v blato in grebla z rokami; Ravbar pa je zlasti gledal, da se ne izgubi kaj »obdelanega«. Tudi domačina iz Solčave sta se hitro zivila, bila sta prav pridna, čeprav sta imela težje delo, zlasti lopato in skale. Omeniti moram tudi g. Vinka Kolman, kaplana iz Solčave, ki mi je vsestransko pomagal in mnogo dni tudi sam v jami sodeloval.

Uspeh ni izostal,

trud in stroški so se bogato poplačali. Našli smo:

1. več glav in obilo okostja diluvijalnih sesavcev, jamskega medveda (brlogar, ursus spelaeus), jamskega leva (felis spe-

laea, tudi v embrionalnem stadiju) ter nekaterih glodalcev.

2. izdelke (artefakte) prazgodovinskega človeka iz kostenine, pred vsem v obliki pušic ali strelca, pa tudi lesno oglice.

Taka jama ni zanimiva samo za paleontologa, temveč tudi za arheologe in antropologa. Dognalo se je, da je tu prvo na hajališče v Sloveniji, ki vsebuje paleolitne izdelke in menda najvišje v Evropi sploh. Dokler vse gradivo ni očistočeno, konservirano in pregledano, seveda nima pomena govoriti o kaki določeni dobi paleolitika, kateri bi te najdbe pripadale. Tudi vprašanje, ali je prebival pračlovek dalj časa v tej votlini ali kako je njegovo orožje zašlo v njo, naj ostane začasno odprto. Mnogo dejstev govori za to, da je služila jama prazgodovinskemu lovcu vsaj v gotovem času kot bivališče. Vsekakor bodo te najdbe vzbudile tudi interes inozemskih znanstvenih krogov.

Da bo slika jasnejša, bo treba dobiti seveda tudi material, ki ga ima medicenec Gross. Nobenega dvoma ne more biti, da morajo priti vse njegove izkopine nazaj v domovino. Posestnik jame, katerega lastnina so, jih zahteva nazaj, da pridejo v domači muzej. Privoščimo inozemcem, kar je njihovega, nam pa pripada, kar je našega.

Modri človek

kupuje žepne ure po brezplačnem ceniku urarske veletrgovke Anton Klifmann, Maribor, št. 36-b.

12 98

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dramatični prizori na razpravi proti Pepci Kureševi

Nezmanjšano zanimanje javnosti po zaključku obravnave. — »Te njene roke, te strašne roke...« — Porazen vtis smrtne obsodbe.

Partiz, 15. oktobra. Navzlic zaključeni porotni obravnavi proti Pepci Kureševi razpravljajo pariški listi še nadalje o umoru. — dokaz, kako velik vtis sta zločin in razprava povzročila med vso francosko javnostjo. Kureševi, ki ji poleg krstnega imena Josepha dosledno pridevajo naznako Petita (očividno namesto Pepca), pa tudi Junka (ker se je nekaj časa izdajala za Julko), slikajo pariški listi takole:

Zlovesč obraz, topnosa in debelih ustnic, a vendar v celoti ne grd; dvoje temnih velikih oči, napol zastritih od dolgih trepalnic; miren odločen pogled, ki učinkuje uprav strašno v toli mlademu obrazu. Njen glas je sladek in agresiven, črko r izgovarja trdo slovansko z muzikalno grazioznostjo.

«To žensko sem videla dvakrat v življenju», je izjavila pri zaslišanju Mme Buriauxova, mati umorjene Karmen. «Bilo me je strah pred njo. Zakaj, ne vem.»

«Oh, ta zlobna ženska!» je nadaljevala med solzami obupana mati. «Vedela sem, da je moja hčerka v smrtni nevarnosti pred njo. Slutila sem to. Bila je tako pridna, tako ubogljiva; nikomur ni odprla vrat in ne razumem, kako je mogla spustiti v hišo to žensko. Tisti dan je bila celo bolna. Rekla sem ji, naj ostane v postelji do 11. — Bom, mamica, je odgovorila, bodi brez skrbi! — In vendar...»

Predsednik jo je skušal pomiriti.

«Ah, gospod, 15 mesecev je moja mala Karmen žela pod zemljo in vseh 15 mesecev si ne želim drugega, kakor da se združim z njo. Ne vem, kako da se mi ni že zmešalo ob bolestih... Te njene roke! Te strašne roke morilke!»

Predsednik: «Kaj je na njenih rokah?»

«Strašne so, gospod, ogabne! Ah, vi jih niste videli, skrivaj jih! Naj jih pokaže!» Na predsednikovo zahtevo je obtoženka vstala, oči so ji sijale v sovraštvo, ko je iztegnila dvojce rdečih, dolgih ploščatih rok, o katerih bi preje rekli, da so moške, kakor ženske.

«Ne morem za to, s takimi sem prišla na svet», je Pepca Kureševa odgovorila trdo.

Tri dni je trajala glavna razprava proti morilki Kureševi, ki so jo francoski listi nazvali monstrum v človeški podobi. Ves čas zasliševanja, razprav in konfrontacij ni obtoženka niti z eno besedo priznala

zločina, niti z eno gesto pokazala, da se kesa svojega dejanja; vse njene izjave so bile lažnive, vsi njeni pagovori so se med sebojno pobijali.

Ob zaključku razprave je pravni zastopnik staršev male Karmen, odvetnik dr. Vaunois v velikem, z neovrgljivo logiko zasnovanem plesoajeju dokazal krivdo obtoženke, omenil njene prejšnje zločine, povdral njeno začetno naravo, sugestivnost njenega diformnega in hkrati fasci nujočega obraza in njenih prodirljivih oči, ki so imele čudno moč na nervozno in boječo dekletce.

Za njim je govoril državni pravdnik, ki je med drugim povdral: «Mlada žena, ki je padla tako nizko, je izgubila ne samo smisel za žensko sramežljivost, nego celo prirojeno materinsko ljubezen do svojega otroka. Je pravi nestvor in zasluži ime Kajnovne žene!»

Ob teh besedah je obtoženka prvič v vseh treh dneh, ki je trajal proces, izbruhnila v jok in zajčala:

«To ni res! To je laž!»

«Če le še količjak dvomite,» je napram porotnikom zaključil državni pravdnik, «prosite obtoženko, drugače pa je edina kazen, ki je primerna nj-nemu zločinu, smrt.»

Vzlic izredno vestnemu plesoajeju Pepčinega zagovornika Henrija Caneta so si porotniki bili že na jasne: njih posvetovanje je trajalo jedva 35 minut. Ko so se vrnili iz posvetovalnice, je njih predsednik prečital krivdorek, ki je potrdil krivdo morilke v vseh stavljenih vprašanjih, — zanimal je samo vprašanje glede olajšilnih okolišnosti...

Tako je bila Pepca Kureševa obsojena na smrt pod giljotino in razen tega na plačilo 20.000 frankov odškodnine roditelja umorjene Karmen ter na povračilo ukradenih 3000 frankov. Ko je obtoženka začela smrtno obsodbo, je vzkliknila: «Moj sin! Moj sin!»

In onesveščena se je zgrudila v roke petih stražnikov, ki so ves čas razprave stali okrog nje. Ko so jo odvedli iz dvorane, se le zopet osvestila, toda prevzel jo je tolik živčni napad, da jo je sodni zdravnik jedva pomiril... Pod poraznim vtisom zadnjih prizorov velike porotne obravnave se je sicer živahno občinstvo razšlo tiho in nekam plašno...

Kulturni pregled

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Ljubljanska drama. Začetek ob 8. zvečer.

Sreda, 17.: «Noblova nagrada». Premijera. Premijerski abonma.

Četrtek, 18.: «Krog s kredom». Red C.

Petek, 19.: Zaprto.

Sobota, 20.: Proslava Danilove v operi.

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Sreda, 17.: Zaprto.

Četrtek, 18.: «Boccaccio». Premijerski abonma.

Petek, 19.: «Salome». Za lanske C - abonente.

Sobota, 20. ob 8. zvečer: «Sitar Makropulos». Proslava 40letnice umetniškega delovanja gospe Auguste Danilove. Izven.

Narodno gledališče v Mariboru

Začetek ob 8. zvečer.

Sreda, 17.: «Gejša». B. Kuponi.

Četrtek, 18.: «Moj oče je imel prav». C. Kuponi.

Pred premijero Bergmannove komedije «Noblova nagrada». Premijera tega komada bo drevi v ljubljanski drami. Delo stoji med najboljšimi in najbolj znane komedije današnje švedske literature. Komedija ob-

ravnava v napol resnem, napol šalivem tonu problem časti v stari rodbini Svedenhielmov. Stari Svedenhielm, ki po usodni pomoti smatra, da je njegov sin ponaredil njegov podpis na menici, se zaradi te sramote v plove težko dočakani Noblovi nagradi. naposled pa se po izpovedi pravega krivca vendarle obrne vse k srečnemu koncu. Nadovprečna vrednost tega sicer lahkotno, a skrajno ljubezno, toplo in s pravim izkustvom pisanega dela je predvsem v zlatih značajih ter v presrečnem razmerju teh prekrasnih svedenhielmskih ljudi. Uloga starega Svedenhielma bo igral gosp. Skrbinišek, oba mlada Svedenhielma gg. Rogoz in Jan. Julijo Svedenhielm gg. Debelakova, Marto Bohmannovo ga. Medvedova, Astrid gg. Vida, Eriksona gosp. Lipah, Pedersena gosp. Sancin, snažilko ga. Rakarjeva, »sekutorja gosp. Potokar. Režijo ima gosp. Ciril Debevec.

Opereta «Boccaccio» v ljubljanski operi. V četrtek, dne 18. t. m. se bo uprizorila v ljubljanski operi Supejeva opeteta «Boccaccio», ki jo je popolnoma nanovo naštudiral in insceniral režiser gosp. Povhe. Opereto, ki jo štejejo med najboljša klasična dela te vrste, dirigira kapelnik gosp. Balatka. Glavne vloge so v rokah: ge. Poličeve, ge. Balatkovne in ge. Ribičeve ter gg. Drenovca, Fečka in Povheta. V ostalih ulogah pa sode-

lujejo skoro vsi člani našega agilnega in izvrstnega opernega zbora. Pri predstavi sodeluje tudi baletni zbor. Plesje je naštudiral baletni mojster gosp. Golovin. Predstava se bo vršila za premijerski abonma.

Plesni večer Kenije Burghauer v mariborskem gledališču bo v torek 23. t. m., na kar že danes opozarjamo.

Koncert svetovnoznanege čelista Gaspar Cassada v Ljubljani bo v petek, dne 26. t. m. ob 8. zvečer v Unioni. Umetnik je prvič nastopil pred našim občinstvom v lanskem sezoni z največjim uspehom. Med tem časom je koncertiral po vsej Evropi ter nabral novih lahorik in novega priznanja. Po pravici ga smatramo kot drugega najboljšega svetovnega čelista. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Gledališki list Narodnega gledališča v Ljubljani. Izšla je 2. številka, ki prinaša članke: Naše delo in naše razmere. — Igre na repertoarju. — Ob pričetku nove operne sezone. — Nove dramske premijere. — Razno.

Kaj igrajo v Zagrebu in Beogradu. Zagrebško gledališče ima te dni na repertoarju: Romainsovega «Diktatorja» Bernauer-Cesterreichova komedijo «Vrt Eden» in v četrtek premijero Verdieve opere «Moč usode». V Tuškancu se vrsti Haškov «Svejk», z nekaterimi operetami. — V Beogradu igrajo ta teden Orizovicovo «Hasanaginico», Langerjevo «Periferijo», Stank-vičevo «Kotlano», Nušičevo «Pot okoli sveta» in opere: Čajkovskega «Pikovno damo» in Puccinijevo «Tosco».

Bolečine v križu?
Prepreči krvni pritisk na posamezne telesne dele z uporabo Sloan's Linimenta, ker ta pospešuje krvni obtok. Posledica tega je, da — bolečine odnehajo.

Sloan's Liniment
— odstranjuje bolečine!

PRI REVMAZMU, DTEKLOSTI, PREUTRUJENOSTI, PREHLAJENJU

Domače vesti

Ali je „Dom duhovnih vaj“ kulturna ustanova?

Tako s skrbjo vprašuje „Slovenec“ v dolgem članku. Odgovor nam daje letak, ki se deli te dni po cerkvah in se glasi: „365 svetih maš za dobrotnike Doma duhovnih vaj v Ljubljani. Od 1. novembra 1928 do 1. novembra 1929 se bo darovala vsak dan v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani sv. maša za vse one, ki bodo v tem času prispevali za Dom duhovnih vaj vsaj 20 Din (za Avstrijo 3 šil., za Italijo 8 ltr.). Milostni toliko sv. maš bo deležen vsak, kateri pošlje ali za katerega se pošlje omenjeni znesek. Na ta način morete skazati veliko duhovno dobroto dragim pokojnim, pa tudi prijateljem in znancem doma in na tujem. Kdor ne bi zmoget sam vse vsote (20 Din), naj jo zbere vzajemno z drugimi. Opozorite še druge na duhovno korist toliko sv. maši! Prispevki se pošiljajo“ itd.

Za ta „kulturni dom“ si torej SLS ne upa apelirati na pamet in srca, temveč odvarja štacuno sv. maš in milosti. V zvezi s tem je isti list prinesel uvodnik — „Proti dobičkarstvu“...

• **Oblastna konferenca SDS v Splitu.** Oblastni odbor SDS v Splitu je na 1. novembru sklical oblastno konferenco, katere se udeležili delegati SDS iz vseh dalmatinskih okrajev. Tej konferenci se pripisuje velika važnost. Na konferenci bo narodni poslanec dr. Prvislav Grisogono poročal o politični situaciji.

• **Iz diplomatske službe.** Dosedanji pomočnik ministra znanjih zadev I. Luković je predčerašnjim izročil svoje uradne posle L. Bakotiču, ki je ponovno imenovan za pomočnika ministra znanjih zadev. Luković se vrne kot naš poslanik v Budimpešto.

• **Izpit za rezervna častnika v mornarici.** Ispit položila v Gjenoviću inž. Mirko Andolšek in Ivo Babnik.

• **Osebnost.** Za suplentinjo II. drž. ženske gimnazije v Zagrebu je imenovana Olga Makuc.

• **Izpremembe v državni službi.** Inspektor Ivo Tomc je imenovan za direktorja pri tobačnici v Ljubljani. Trajno sta upokojena Andrej Torkar, profesor na rudarski šoli v Celju in Anton Pevc, učitelj na mlečarski šoli v Škofji Loki.

Najbolji ugodno

nudi jesenska in zimska oblačila

J. Maček

specijalna konfekcija za gospode in deco
ALEKSANDROVA CESTA 12.

• **Maršal Franchet d'Esperey v Splitu.** Z jutranjim brzovlakom je francoski maršal Franchet d'Esperey predčerašnjim prispel v Split, kjer ga je na kolodvoru pričakovala množica nad 5000 oseb, ki so maršala navdušeno pozdravili in vzklikali Franciji. V maršalovo kuplo je vstopil general Stamenković, ki je maršalu želel dobrodoščilo. Nato sta ga pozdravila veliki župan in upravnik mesta. Maršal se je zahvalil ter rekel, da sedaj v drugi prihaja v Split. Raduje se, da to mesto sedaj vidi v svobodi. Prav posebej je maršal pozdravil mgr. Bulića ter potem v njegovem spremstvu pregledal znamenitosti mesta.

• **Belgijski general Dubois pride na Bled.** Belgijski general Dubois in ostali belgijski oficirji, ki so se v Beogradu udeležili proslave prebitja solunske fronte, so predčerašnjim iz Dalmacije odpotovali v Trst. General Dubois se je zlasti zanimal za dobro ohranjene arheološke spomenike v Splitu in Trogiru. Pri odhodu je obečal, da se še povrne v Jugoslavijo ter si ogleda zlasti še Plitvička jezera in divni Bled. Zelo lakavo se je izjavil tudi o splitskem Marjanu, ki da je bliser, kakršnega nima nobeno mesto na obalah Sredozemskega morja.

• **Profesorsko društvo — sekcija Ljubljana** bo imelo 3. novembra ob desetih dopoldne na realni gimnaziji svoj redni letni obč. zbor.

• **Konferenca o turizmu.** V Splitu je bila včeraj otvorena konferenca o turizmu, na kateri sodelujejo delegati vseh potniških uradov iz Jugoslavije, zastopniki ministrstva znanjih zadev in prometnega ministrstva ter delegati iz Prage, Dunaja, Berlina in Münchena.

• **Smrtina kosa.** V Radovljici je umrla včeraj Minka Hrašovcova pl. Homanova št. 1. roj. Homan. Pogreb bo v četrtek ob pol 5. popoldne. Pokojnici blag spomin, žalostnim naše iskreno sožalje!

• **Zakon o državljanstvu kraljevine SHS.** Sestavil dr. Josip Vesel v Sarajevu. Cena 10 Din. V mali brošuri je poudarjen navedeni zakon, ki je bil sprejet v Narodni skupščini in bo stopil v veljavo po objavi v „Službenih Novinah“.

• **Poziv absolventov filozofske fakultete.** Diplomirani filozofi, ki se nimajo službe, naj nemudoma javijo na podpisani naslov svoje ime, predmete iz katerih so naredili izpit in pa navedbo, ali so prosili za službo

in za katera mesta. Gre za njih lastne interese. — Odbor Društva slušateljev fil. fak. Lj. Univerza.

• **Zahvala Podkorenčanov.** Dne 7. t. m. je požar upepelil sredi vasi Podkorena petim gospodarjem hiše in gospodarska poslopja. Obstoja je velika nevarnost za vso vas, ker stoji hiše v Podkorenu druga tik druge in so vse krite z deskami. Gasilno društvo iz Kranjske gore je prvo poleg domačih gasilcev prihitelo na pomoč, nakar so sledili v najkrajšem času gasilci iz Rateč, iz Bele Peči, ki leži že za italijansko mejo, nadalje iz Dovia in Moistrane z motorno brizgalno. Iz Kranjske gore je bilo telefonično obveščeno tudi gasilno društvo v Beljaku. Odkoder so bili gasilci že na sredi poti, ko so prejeli novo obvestilo, da je požar za silo lokaliziran, nakar so se vrnili Podkorenčane veže dolžnost, da se javno zahvalimo omenjenim gasilnim društvom in vsem, ki so prihiteli poživljeno na pomoč ter našo vas obvarovali pred popolno katastrofo. Posebno se zahvaljujemo gasilec, ki so prišli preko meje, pa tudi našim finančnim stražnikom, ki so nemoteno dopustili prehod. — Podkorenčani.

Najboljše od ed najboljšega

nudi Fran Lukič, Stritarjeva ulica

Dokaz:

Sijajne in poceni zimske suknje.

• **Dom žrtve za osvoboditve.** Na Palači pri Sarajevu je bil v nedeljo na svečan način otvorjen Dom žrtve za osvoboditve. Dom je blagoslovil metropolit Zimonjić. Svečanosti so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblastev.

• **Vojaški upor na Reki 1918.** Kako poročajo s Sušaka, je poseben odbor izdal poziv vsem udeležencem vojaškega upora 23. okt. 1918. na Reki. Uprl se je bivši 79. pešpolk Jelačić. V pozivu se zahtuje, da so udeleženci tega upora imeli vidljiv uspeh pri razkrajanju Avstro-Ogrske. Vsi uporniki bi imeli priti pred vojno sodišče in bi vsak drugi imel biti ustreljen. Akcij znanih nacionalnih ljudi pa se imajo zahvaliti, da niso prišli pred vojno sodišče in bili decimirani.

• **Nevarna vlomilska tolpa pri Pančevu.** V Starčevu pri Pančevu so predčerašnjim pomoči doslej neznan vlomilci vdrl v občinsko blagajno ter odnesli 75.000 dinarjev gotovine in za nad 100.000 Din vrednostnih papirjev. O razbojniških doslej ni sledu. Tudi v drugih tamkajšnjih selih je bilo okradenih in oropanih več imovitejših seljakov. Med tamkajšnjimi prebivalci je zavladala velika panika.

• **Monstre-proces v Skoplju.** V Skoplju je predčerašnjim pričela glavna obravnava proti kotarskemu poglavarju Svetislavu Steviću, ki je obtožen zaradi 338 deliktov sleparstva in zlorabe uradnega oblastva. Stević je bil leta 1924 kotarski poglavar v Skoplju. V preiskovalnem zaporu se nahaja že leto dni. Pri obravnavi bo zaslišanih približno 200 prič. Pri predčerašnjih obravnavah ni nobena priča izpovedala v prilog obtoženci. Stević izjavlja, da je vse storil le v svrhu poenostavitve administracije.

• **Iščejo se dediči V mestu Wells v Severni Ameriki** je 29 maja lanskega leta umrl naš državljan Franc Kinkola iz Breške vasi. Išče se njegova vdova in se nanaša vsakdo, ki kaj ve o pokolniku ali njegovi vdovi, da to takoj javi izselskemu komisaratu v Zagrebu ter se sklicuje na številko 3458 ex 1928.

• **Sneg v Bosni.** Kakor v naših severnih krajih je preteklo nedeljo tudi v Bosni in Hercegovini začel padati sneg. V Sarajevu se sneg ni mogel obdržati, na planinah pa je zapadel do pol metra visoko. V Sarajevu se opaža veliko pomanjkanje kuriva, ker je železniška direkcija porabila vse razpoložljive vagona za prevoz svojega premoga, tako da se privatniki in zlasti trgovci ne morejo pravočasno preskrbeti s kurivom.

• **Večleten požar v hercegovinskem premogovniku.** Po vestih iz Mostarja je predčerašnjim na periferiji fronte tamkajšnjega premogokopa nastal požar, ki traja v mostarskem rudniku že več let, ter se od časa do časa pojavlja na raznih mestih. Na kraju, kjer je predčerašnjim začelo goriti, ni bilo delavcev. Delo v onem odseku se je moralo ustaviti in se bo nadaljevalo v centru tega sektorja. Človeških žrtve ni bilo, pač pa je nekaterim osebam reševalne čete postalo slabo zaradi ogljikovega monoksida, ki se je nakopičil v zraku.

Manufakturist

samo dobra moč, pošten, soliden in zanesljiv, dobi takoj službo. Predstaviti se je osebno. Poizve se v oglasnem oddelku »Jutra«. 12212

• **Po nedolžnem dve leti v ječi.** Seljak Milorad Tešić iz Mionice v Južni Srbiji je bil pred dvema letoma obsojen na 20 let ječe, ker je baje umoril svojega soseda Ljubomira Erčića. Kasalsko sodišče pa je razsodilo, da je bilo dokazilno postopanje pomanjkljivo. Na podlagi obnovljenega kazenskega postopanja je bil Tešić od obtožbe oproščen in iz ječe izpuščen.

• **Velika tatvina** je bila izvršena v Ivanovem selu pri Belovaru, kjer so vlomilci vdrl v pisarno šumske uprave ter iz blagajne odnesli 330.000 dinarjev v gotovini. Domneva se, da so tatvino izvršili šumski delavci, katerim so bile razmere v šumski upravi znane. Storiteli še niso pod ključem.

• **Družbi sv. Cirila in Metoda** je poslala podružnica Ribnica na Pohorju 250 Din, prispevek od dneva bombončkov. Iskrena hvala! — V Krškem bo kegljanje na dobitke, prireleno od moške C. M. podružnice. Naj bi sledile tudi druge moške C. M. podružnice. 2003

• **Pri upadlem, rjavosivem obrazu, utrujenih očeh, slabosti, potrtosti, hudih sanjah** žledodnih bolečinah, pritisku krvi v glavo ali kadar človek živi v mislih, da je holan, se priporoča, da nekaj dni zapored popije na tešče kupico prirodne grenčice »Franz-Josef«. V zdravniški praksi zatore predvsem uporabljajo vodo »Franz-Josef« ker na lahko odstranijo vzroke mnogih bolezenskih pojavov. Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in špecerijah trgovinah.

• **Kšilofit** je najidealnejši tlak za kuhinje, predsohe, kopalnice, restavracije itd., ker je prijeten za holo, topel in se vedno brez truda čisti. Polaga ga trdka »Materijal« dr. z o. z. Dunaška cesta 36. 243

• **Volnene nogavice in pletenine** v veliki izbiri se dobijo pri tvrdki Karel Prelog v Ljubljani. 235

• **Obdelane obleke barva v različnih barvah** in pilira tovarna Jos. Reich.

Jutri v kinu Ideal

„Vse kakor namazano“

— V glavni vlogi Laura la Plante. — Več v lepkih.

Iz Linbliane

Bivanje maršala d'Espereya v Sloveniji

Maršal Franchet d'Esperey se pripelje danes ob 13.53, nakar bo ob 16 do 18. posetil vojaške, civilne in cerkvene predstavnike. Ob 18.30 bo sledila recepcija na francoskem konzulatu.

Jutri dopoldne bo visoki gost ogledal vojaške institucije, popoldne pa znamenitosti mesta. Zvečer priredi komandant dravske divizije banket v srebrni dvorani hotela Union.

V petek jutraj ob 8. se maršal s spremstvom odpelje v Kamnik in po obedu dalje čez Kranj na Bled in Bohinj, odkoder se zvečer ob 19. vrne v Ljubljano. V soboto ob 4.00 jutraj se bo g. maršal z vlakom SLO vrnil v domovino.

• **Šolski obisk razstave »Tisk«** v Ljubljani. Ta zanimiva in naši učeči se mladini neprecenljive koristi nudeča razstava je pritegnila nase pozornost našega učiteljskega. Zadnje dni je obisk šol zelo številčen. Da pa se omogoči obisk prav vsej mladini se je znižala vstopnina na 2 Din za učenca spremljajočega gg. učiteljsvo pa je vstopnina prosto kakor tudi nekaj najsiromašnejših učencev po predlogu razrednika. Vsi učenci in učiteljstvo, ki so doslej obiskali razstavo, so z njo zelo zadovoljni in se izražajo o njej prav laskavo.

• **Članstvu Sokolske župe Ljubljana.** Danes ob 13.53 bo prispel v Ljubljano francoski maršal Franchet d'Esperey, bivši po veljavnosti zvezniški čet na solunski fronti. Pozivamo članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se udeležijo sprejema v čim večjem številu na glavnem kolodvoru. Kroj civilni z znakom. — Zdravo! — Župno starištvu.

• **Foto-amaterji** snujajo Klub foto-amaterjev s sedežem v Ljubljani in so v soboto 13. t. m. se sestavili pripravljali odbor. Da bo možno povabiti na ustanovni občni zbor slehernega foto-amaterja, se prosijo zainteresirani, da javijo svoj točni naslov pripravljalnemu odboru Kluba foto-amaterjev v Ljubljani, Gradišče št. 7, I. nadst. levo.

• **Večerni plesni tečaj šole Jenko** bo jutri v četrtek ob 8. zvečer v balkonski dvorani Kazine. Vabijo se še dame in gospodje ter gg. oficirji. 2004

Premog, drva, koks, angleški premog-ogljje, ALIPIJA. Villharjeva cesta za Glav. kol. Kralja Petra trg 8, Miklošičeva cesta 4. Tel. 2820.

• **Članski sestanek demokratskega akademskega kluba »Jugoslavija«** bo danes točno ob 20. v tajništvo SDS (Kazina, II. nad.) Vsi člani, ki so že v Ljubljani, so vabjeni, da pridejo sigurno na sestanek.

• **Generalna direkcija katastra** je dostavila mestnemu magistratu elaborat o proračunavanju katastrskega čistega donosa od zemljišč in izračunavanje količina za spreminjanje dosedanjega čistega donosa v novi. Omenjeni elaborat je interesentom na vpogled od 17. do 31. oktobra 1928 v mestnem gospodarskem uradu med običajnimi urami.

• **Udruženje jugoslovenskih inženjerov in arhitektov, sekcija Ljubljana**, vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek 19. t. m. ob 20. v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1, (II. nadst.) Predaval bo inž. Gvido Gulić o smernicah pri razširjenju parne naprave ljubljanske mestne elektrarne. Vabljeni so člani in vsi, ki se zanimajo.

• **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani.** Danes v sredo važna pevška vaja in sestanek za mešan zbor ob 20. Prosimo sigurno in točno udeležbe vseh članic in članov. Jutri važen nastop. — Odbor.

• **Stanovanja v preurejeni Nuškovi vojašnici** je stanovanjski odsek v zadnji seji oddal raznim proslernim oziraje se na one, ki so stanovali v nehižijenskih stanovanjih, na bolezenske razmere, na brezstanovanje in deložiranje ter na gmojno stanje proslernov. S tem so v tem poslopiju odana vsa stanovanja soglasno z obema večinskima strankama.

• **Pri javni borzi dela v Ljubljani** je v času od 7. do 13. oktobra 1928 iskalo delo 655 moških in 330 žensk, skupaj 985 brezposelnih. Prostim mest je bilo 103 moških in 11 žensk, skupaj 114. Posredovanj se je izvršilo 57 moških in 11 žensk, skupaj 68. Odpotovalo 47 moških in 3 ženske, skupaj 50; odpadlo pa je 1 moški in 2 ženski, skupaj trije brezposelni.

Puloverji

jumper oblike, telovniki, jopice ter priznana najbojše nogavice v velikanski izbiri.

P. MAGDIČ, LJUBLJANA.

• **Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov** itd. v Ljubljani opozarja cenjeno občinstvo, da smejo njeni člani po sklepu združenega načelstva, ceniti vse v njihovo stroko spadajoče predmete, kakor zlato, srebro, dragulje itd. le proti pristojbini, ki znaša za privatne stranke 1% cenilne cene, pri sodnih cenilnih pa 2% cenilne cene. Novi predmeti (kupljeni) se pa ne smejo ceniti. Ta sklep zadruge strogo nadzoruje. — Načelstvo.

• **Razstava »TISK«** na velesejmu v Ljubljani traja samo še do vključno 21. tm. Vsem onim, ki si te veleznimive prireditve še niso ogledali, priporočamo, da to čim prej storo. Izvenljubljanskim posetnikom priporočamo, da izrabijo polovično vožnjo, ki je zvezana z obiskom razstave. Legitimacije se prodajajo po Din 15. Znesek se lahko vpošlje v znakmah na naslov Zveza grafičnih delavcev v Ljubljani, ki bo poštombrotno dostavila legitimacijo. V večjih krajih pa prodajajo legitimacije denarni zavodi in uradi Putnika. Kakor je ilustracija dandanes neobhodno potrebno popolnilo dobrega časopisja, lepe knjige, uspešne reklame in drugih neštetičnih izdelkov, tako je ogled te razstave potreben vsakomur, ki čita.

• **Društvo »Treznost«** ima svoj redni sestanek danes 17. t. m. ob četrta na 8. zvečer na moškem učiteljsku v Ljubljani z običajnim dnevnim redom in predavanjem.

• **Ženski pokret v Ljubljani.** Odslej bodo naše seje na splošno željo vsak prvi in tretji četrtek v mesecu ob petih popoldne v damski sobi kavarne »Emona«. Ker so seje javne, vabimo članice in ostalo žensktvo, da se jih udeležuje. — Tajništvo.

Največja izbira barhenta

v trgovni 12219
JOSIP ŠLIBAR, Ljubljana
Stari trg šte. 21 (poleg Zalaznika).

• **Drobna policijska kronika.** Od ponedeljka na terek so bili prijavljeni policiji naslednji dogodki: 1 sleparstvo z drvmi, 1 tepež in 1 primer kaljenja nočnega mira, 1 izgrez v javnem lokalu, 2 primera nedostojnega vedenja na spornem prostoru, 1 primer prekoračenja policijske ure, 1 popadljiv pes, 4 prestopki predpisov o zapiranju trgovin, 3 prestopki avtomobilskih predpisov in 13 prestopkov cestnega policijskega reda. Aretacija je bila izvršena 1, in sicer zaradi hernačenja.

• **Aretiran pohotnež.** V Šiški je bil včeraj aretiran trgovski sluga Ivan H. iz Pržana, ker je v nedeljo popoldne skušal posiliti v gozdu nad Pržanom 19 letno Matildo M., doma iz Kranja. Policija ga je po zaslišanju izročila sodišču.

• **Nesreča na glavnem kolodvoru.** Posestnik Peter Kokoli, doma z Brda pri Domžalah, se je hotel včeraj popoldne odpeljati s kamniškim vlakom domov, a je vstopil v napačni vlak, ki je vozil proti Zidanemu mostu. Kokoli je kmalu opazil, da je stopil v napačni vlak, zato se je tik brzojavnega skladišča pognal iz vlaka na tla. Pri skoku pa je padel tako nerodno, da si je zlomil levo nogo v kolku in so ga morali odpeljati z rešilnim vozom v bolnico.

• **Prijeta žeparka.** Na Vodnikovem trgu so včeraj dopoldne opazili sumljivo žensko, ki se je spretno kretala med kupovalskami ter prodajalkami, a ni nikjer ničesar kupila. Na muho jo je vzel tudi neki detektiv, ki ji je neprestano sledil ter opazoval njene geste. Slednjič jo je vendar zasačil, prav ko je hotela poseči v ročno torbico gospe R. K. ter ji izvleči denarnico. Detektiv je brz pristopil in napovedal že znani vlačugarici in žeparici Mariji Ž. aretacija. Policija bo tatico po zaslišanju izročila sodišču.

• **Ker mu niso dovolili, da se ženi.** V hiši št. 28. v Linhartovi ulici je te dni prišlo okrog 22.30 do razburljivega dogodka. V svojem stanovanju v omenjeni hiši se je nahajal takrat železniški uradnik Izidor K., ki je po kratkem prepriu z raznimi ljudmi izpil večjo količino lizola. Ker je obupancu postalo slabo, je bila po njegovi nevesti obveščena rešilna postaja in je prišel ponj rešilni avto, da ga zapele v splošno bolnico. K sreči pa strup ni učinkoval preduro ter je K. lahko ostal v domači osterbi. K. se je baje nameraval zastrupiti iz žalosti, ker mu starši branijo poročiti se z njegovo izvoljenko.

• **Razne tatvine na deželi.** Pred nekaj dnevi je vdrl neznan potepuh v hišo kraljskega mojstra Josipa Arčka v Sevnici, nasilno odprl predal mize ter ukradel od tam 39.000 dinarjev gotovine. Neznani moški, ki

Kino Dvor tel. 2730

Danes premijera:

Potop Hesperusa

(BURJA.)

V glavni vlogi VIRGINIA BRADFORD, FRANK MARION.

Ob: 4., četrta na 7., pol 8., 9.

je takoj po vlonu izginil, je srednjih let, precej močan, oblečen v ponošeno obleko ter nosi na glavi črno športno čepico. — Dne 9. t. m. je neznan tat obiskal posestnika Josipa Barliča v Bršlnovici pri Blagovici ter mu iz nezaklenjene skrinje v jedilni shrambi odnesel nad 3000 Din gotovine. — Drzen tat se je pojavil v četrtek tudi v Unanjarjih pri Trebeljevem. Potepin je zvohal krasno tatinsko priliko ter vdrl v zaklenjeno hišo posestnika Franceta Brunčaka. Med tem ko ni bilo nikogar doma, je neznanec prebrskal celo hišo, se popolnoma preoblekel v ukradeni obleko ter se polastil tudi več dragocenosti, tako da je odkodval Brunčaka za nad 2400 Din. — O drzni tatvini javljajo tudi iz Podhoma, kjer je nekdo okradel posestnika Jakoba Jana. Izmaknil je iz pisalne mize srebrno uro, 24 komadov srebrnih avstrijskih kron, nekaj petkronskih novcev ter okrog 800 Din gotovine.

Iz Maribora

• **Za zgradbo kopališča na Dravi pri Felberjevem otoku** razpisuje mariborska mestna občina natečaj načrtov. Razpisa se lahko udeležijo vsi inženjerji in stavbeniki. Določene so tri nagrade. Razpis je v oglasnem delu.

• **Težka nesreča na vojaškem strelišču.** V ponedeljek se je dogodila na mariborskem vojaškem strelišču huda nesreča. Narednik orožar Dušan Linič ob 45. pp. je preskušal ročne granate. Pri ročnih bombah in granatah velja, da preteče gotovo število sekund od sproženja do eksplozije. Granata, ki jo je preskušal narednik pa je bila najbrže že stara ali pa drugače pokvarjena, in mu je eksplodirala takoj, ko jo je zagnal. Raztrgala mu je desno roko. Težko ranjeni narednik je bil po rešilnem oddelku odpeljan v vojaško bolnico.

• **Zlobnost, ki ima lahko usodopolne posledice,** je tatvina ali pa razbijanje svetiljk, ki so preko noči ob varnostnih drogih, s katerimi so zaprte ceste, ki so v popravilu. Zadejni noči se ponovno dogaja, da nekateri ljudje te svetiljke ali ukradejo ali pa razbijajo. Svetiljke same predstavljajo jako majhno vrednost, če jih pa ni, se lahko zgodi, da pešci ali vozniki zaidejo v izkopane kanale ter se ponesrečijo.

• **Riziko dela.** V Rušah se je pri stroju ponesrečil 40 letni delovodja Josip Makar. Stroj mu je poškodoval prste desne roke. — Na mariborskem glavnem kolodvoru je padlo 300 kg težko železno kolo železničarju-skladiščniku Francu Lorberju na levo nogo ter mu jo strlo. — Na Pragerskem je 51 letni progovni delavec Pavel Širec padel na tiru in si zlomil levo nogo. Vsi trije ponesrečenci so bili oddani v mariborsko bolnico.

• **Nezgoda s strelnim orožjem.** V Podovni Maribora je hotel 17 letni posestnikov sin Franc Dolenc iz oblastnosti s flobertom ustreliti domačo mačko. Mačko je zgrešil, prestrelil pa je sam sebi levo dlan.

• **Mlada tatvica.** Policija je proti večeru zalotila na Trgu svobode dva mlada fanta, ki sta sumljivo prenašala večji sveženj. Stražnik je fanta vzel s seboj na policijo, kjer se je istočasno že pojavil oskrbnik škofovskih posestev ter izjavil, da so bile iz veže škofovske palače ukradene neke preproge in zavese. V vežo škofovske palače je prišel mlad fant ter prosil slugo, naj mu da karkoli, da si uteši glad. Ko se je sluga odstranil, da bi mu izpolnil prošnjo, je fant pobasal preproge ter izginil. Ukradeni blago je bilo v sveženju, ki sta ga prinesla ob pravkar zalotena mladeniča. Tatvica imata gotovo na vesti še več tatvin, ker se je zadnje čase precej kradlo iz podstrešij, kleti in stanovanj.

Iz Celja

• **Občni zbor pododborja proforskega društva v Celju** se je vršil v ponedeljek 15. t. m. v konferenčni sobi celjske državne gimnazije. Funkcionarji pododborja so podali svoje poročilo, ki se je bavilo z našimi naravnost desolantnimi srednješolskimi razmerami kako: tudi z neuspehi, ki jih izkazuje glavna uprava proforskega društva v Beogradu. Lahko se konstatira, da proforski stan gmojno propada leto za letom in da zaradi gmojnega položaja propada tudi njegov ugled. Ako bodo slične razmere vladale še dalje, preti vsej stanovski organizaciji, ki ne more pri današnjih razmerah ničesar več doseči, nevarnost, da se razide ali pa da se loči od centralne organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen nov odbor, ter določeni delegati za občni zbor sekcije proforskega društva v Ljubljani, ki se bo vršil letos v Novem mestu.

• **Slavnostni koncert** priredila ob priliki 10 letnice ujedinitja dne 1. decembra t. l. v Celjskem domu celjsko pevsko in godbeno društvo.

• **Razsodiščni odbor pri gremilju trgovcev v Celju** se je 12. t. m. konstituiral takole: predsednik trgovcev Josip Kramar, njegov namestnik trgovski namestnik Pihovec Rudolf, člani trgovcev Fran Leskovšek, Karel Loibner, Franc Strupl, Drago Cerlini, Robert Diehl, člani trgovski nameščenci gg. Kamil Iglar, Ferdinand Slana, Franc Munda Rudolf Reunik in Miloš Bravc. V slučaju potrebe se mora iz teh gospodov sestaviti poravnalno poverništvo, sestoječe iz predsednika odnosno njegovega namestnika ter dveh članov, od katerih mora biti eden trgovec in en trgovski nameščene, istotako razsodno poverništvo, ki obstoji iz predsednika in štirih članov.

Iz Zagorja

z— **Sadna razstava v Zagorju.** Podružnica Kmetijske družbe v Zagorju je priredila 14. t. m. v prostornih ondoteh šole sadno razstavo, ki je nadkrijala po svoji pestrosti vse take slične letošnje pridelitve. Tamošnji učiteljstvo, na čelu gospod Kolenc, sedanji načelnik podružnice, je prav za prav duša podružnice, ki lahko služi za vzor. Razstavljalec je bilo nad 90, ki so razstavili preko 80 sort jabolk in hrusk. Določil se je minimalni sortiment za tamošnji okraj: Boikovo jabolko, kanadka, Baumanova renet, dolenska voščenska, ontario, damason in mašangar; za domačo rabo: bobovec, železnikar in koroska mostnica. Med domačimi sortami, ki jih je bilo nešteto, zlasti najrazličnejših jabolk sladke, ni bilo prav nič upoštevanja vrednega. Domače sorte se ne priporočajo v razmnoževanje. Najlepše sadje so razstavili gg.: Ašič iz Loke, Zupan iz Brezja, dr. Zarnik, Lovrač iz Podlipovca, Forte Ivan iz Kotreda, Suša Miha iz Vine, Drnovšek Rudolf, Kolčan Jurij, Zupan Leopold, Mohar Anton ter Čebin Anton, ki dobijo pomembne nagrade in diplome. Zdrženo z razstavo se je priredilo tudi predavanje, katero je imel tajnik Kmetijske družbe g. Fr. Kofol. Po predavanju se je vršil podružnični občni zbor. Za načelnika je bil izvoljen učitelj g. Kolenc, za tajnika pa učitelj g. Kopriva. Obravnavala so se na zboru najrazličnejša važna vprašanja, ki se tičejo ondotnega kmetijstva. Za prireditve kmetijskega naslednjega letnega prirediteljskega leta bo odbor oskrbel dobre predavatelje v posameznih panogah. Govorilo se je tudi o prireditvi kmetijske tomlbe prihodnjega pomladi. Vsa prireditve z obnim zborom vred je bila verna slika marljivosti odbora podružnice in občinstvo jo je priznalo za obilno udeležbo.

Iz Litije

— **Karambol dveh avtomobilov v Hotiču.** V nedeljo popoldne sta trčila skupaj na ozkem ovinku v Hotiču dva avtomobila, od katerih je eden zdrsil in obcestni jarek in se zaletel v ograjo. Avtomobil se je nekoliko poškodoval, dočim se potnikom ni pripetilo nič hudega.

— **Cesta iz Litije čez Dobrovo v Šmartno** je posebno na ovinku pod pokopališčem v zelo slabem stanju. Apeliramo na merodajne činitelje, da ji posvetijo več pozornosti.

— **Legitimacije za obisk grafične in sadne razstave v Ljubljani**, s katerimi je vsakdo upravičen do polovične železniške vožnje, izdaja za Litijo in okolico g. Jože Zupančič.

Iz Trbovelj

— **Odlikovanje zdravnikov dr. Baumgartna.** V nedeljo je bil odlikovan rudniški zdravnik g. dr. Baumgarten z najvišjim redom Rdečega križa za zasluge na humanitarnem in karitativnem področju. Ob 3. popoldne so se zbrali v salonu rudniške restavracije: zastopnik obl. odbora Rdečega križa g. inspektor Wester, rudniški ravnatelj inž. Pauer, krajevni odbor R. K. s predsednikom g. Omerzo, tovariši občevanja, šolski upravitelj z učiteljstvom, zastopniki gasilcev itd. G. inspektor Wester je očrtal v lepem govoru zasluge, ki si jih je pridobil dr. Baumgarten za splošno in posebej še za R. K., čestital mu k oddaljenosti in mu ga nato izročil. G. dr. Baumgarten se je zahvalil g. inspektorju Westru v prisrčnih besedah ter ga prosil, naj sporoči njegovo zahvalo na merodajnem mestu. Na koncu govora je pozval g. dr. Baumgarten vse navzoče, naj zaključijo najvišjima zaščitnikoma R. K. kralju Aleksandru in kraljici Mariji trikrat živio. Šolska mladina je zapela državno himno. Z iskreno čestitko je izročila učenka trboveljske šole slavljenca lep šopek cvetja, nakar so čestitki odlikovancu še ostali navzoči. Pri zakuski je otvoril dr. Baumgarten vrsto napitnic z nagovorom, v katerem se je zahvalil vsem onim, ki so ga podpirali pri njegovem delovanju, ter jih prosil, naj delajo tudi v bodoče neumorno v dobrobit svojega bližnjega. Krajevni odbor R. K. ima pred seboj še velik program, predvsem postavitev dečjega okrevališča na Jadranu. G. inspektor Wester je pohvalil delovanje krajevnega odbora R. K., ki je eden najbolj delavnih v Sloveniji. Pri tem ima največji zaslug dvomno učiteljstvo, pa tudi ostalo prebivalstvo, ki ve ceniti veliko delo, ki ga vrši R. K. G. inspektorju Westru je napil predsednik krajevnega odbora g. učitelj Omerza. Intimna prireditve se je končala z napitnico poveljnika gasilcev g. Hauptmanna, ki se je zahvalil g. dr. Baumgartnu za trud, ki ga je imel z lanskim samaritanskim tečajem.

— **Sadna razstava na Dolu** je krasno uspela. Otvoritev razstave je bila združena s strokovnim predavanjem g. Humeka. Mladi podružnici Sadržskega in vrtnarskega društva, ki je priredila razstavo, čestitamo k uspehu.

— **Desno roko v zapetju** si je zlomila pekarija ga. Alojzija Joštova iz Hrastnika. Pri Roševem mostu se ji je splašal konj in je padla z voza v jarek.

— **Tombola Narodnega doma v Hrastniku** se bo vršila v nedeljo 21. t. m. Segajeta pridno po srečkah!

— **Ponesrečen rop v Hrastniku.** Dne 11. t. m. ob 7. zvečer je splezal skozi odprto okno v stanovanje g. Marije Bastardi brezposelni rudar Franc Knez. Jezno je zahteval od otrok, naj mu dajo kos kruha. Ko so otroci preplašeni zbežali iz sobe in zunaj radovedno pogledavali skozi okno, kaj dela nepričakovani gost, je ta vajprij vrget proti oknu kamen, ki ga je najbrže prinesel s seboj, nakar je stopil

k postelji in jo vso premetal, misleč, da bo našel v njej kaj denarja. Ko so otroci vnovič pogledali skozi okno v sobo, je Knez snel s stene lovsko puško, pomeril proti oknu in sprožil. K sreči je bila puška prazna. Otroci so začeli klicati ljudi na pomoč, nakar je z zaspila prišel rudar Stradar in pregal tatinskega Kneza. Proti nasilniku je uvedeno kazensko postopanje.

Iz Tržiča

— **Na novo službeno mesto** je odšel upravitelj osnovne šole v Križah g. Fran Rojc. Dodeljen je v pisarno sreskega šolskega referenta. Bil je agilen član tržičkega francoskega krožka, ki ga bo prav pogrešal. Upraviteljstvo osnovne šole je prevzela gđ. Lina Zupančičeva, dokler ne bo imenovana moška učna moč. Križe so važen obrtni kraj in bi bilo prav nujno potrebno, da se tu ustanovi posebna obrtna šola, ki je po letih delovanja prenehala iz enostavnega razloga, ker ni bilo nikogar, ki bi stroške nosil. Bivši odbor se sedaj po dveh letih dolguje učiteljem, ki so poučevali, honorar za opravljeno delo. V Križah in okolici je nad 80 vajencev, iz večine samih čevljarjev in bi obrtno-nadaljevalna šola lahko krasno uspevala. Ne bomo raziskovali, kje leži vzrok, rečemo le toliko, da prepričani činitelj napredka, temveč da upravlja vse, kar mu pride pod roko.

— **Zaradi ukinitve davčnega urada** so ljudje čedalje bolj nejevoljni in se sedaj upravičeno razburjajo, ko morajo zaradi vsake malenkosti hoditi v Kranj in trčati čas in denar. Davčni urad je bil v Tržiču skoraj 60 let in ga že zaradi njegove čistilne starosti ne smeli ukiniti ne glede na to, da je v Tržiču kot enemu najmočnejših industrijskih središč v resnici potrebno potreben. Merodajni činitelji naj poskusijo vse korake, da se čim prej vrne davčni urad v Tržič.

— **Lovski blagor.** Podpolkovnik dr. Ježlovič je v Bornovih loviščih ustrelil krasnega jelena dvanajstera in g. Andrej Gassner deseteca. Nekdo je pa zgrešil celo dvajsetca, o katerem niti Bornovski lovci niso vedeli, da je v lovišču.

Iz Prekmurja

— **Proslava proboja na solunski fronti** je bila seveda tudi pri nas dekretirana šele zadnji moment. Gimnazija se je spominjala proboja z nazornim in lepim predavanjem gospoda profesorja Mlinarja; za vse šole in oblasti pa so se vršile službe božje v katoliški in evangelijski cerkvi ter v izraelskem templju. Najbolje se pri takih narodnih proslavah »drečje izraziti«. Ti imajo v rabinu g. R. Rothu govornika nevsakdanjih kvalit. Njegov govor v ponedeljek je retorično vzelo pravo nojstrovino.

— **Sodniki v mrazu.** Tudi pri nas so že nastopili prav mrzli dnevi, — predpisi pa zabranjujejo kurjenje sodnih prostov pred 15. t. m. In ko stopiš v razpravno dvorano, se ti nudi intenzivni prizor: sodnik v suknji in z rokavi v žepu, odvetnik v suknji in rokavicah, klient pa brez suknje, z rokavi v žepu in od mraza zgrbančen vase. Ne obeta pa se nič dobrega tudi za poznejše ne. Mc to pravičnih 100 metrov drv so jih dobili na sodišču samo 60.

Sport

Državno prvenstvo v hazeni

SK Ilirija : HSK Concordija

V nedeljo 21. X. se prične tekme za državno prvenstvo v hazeni. Po saveznem sklepu sodelujejo v teh tekmah poleg podsavskih prvakov ISSK Maribora, ASKA in Jugoslavije tudi drugoplasirana kluba ZHPA in LHPA. HSK Concordija in SK Ilirija. Poslednja dva kluba nastopita v nedeljo v izbirni tekmi v Ljubljani. Zmagovalec iz te tekme se kvalificira za nadaljnje tekmovalne s prvaki podsavcev.

Usoda je hotela, da si stojita v tej prvi tekmi nasproti zopet kluba, ki sta se lani borila v finalni tekmi za naslov državnega prvaka, vendar topot kot drugoplasirana kluba. Tekma bo z ozirom na svoj pomen izredno zanimiva in napeta, ker se oba nasprotnika z vso resnostjo pripravljata na to srečanje, kjer se jima nudi prilika, da popravita svoj trenutni neuspeh v podsavskem prvenstvu in si v državnem prvenstvu zagotovijo boljšo pozicijo. Obe družini sta kljub temu, da sta se plasirali samo na drugo mesto v podsavskih prvenstvih dovolj jaki, da lahko resno ogrozita zmago podsavskim prvakom.

Kluba nastopita v precej spremenjenih postavah: Ilirija zato, ker upa z mlajšimi močmi doseči boljše uspehe, kakor v poslednjih tekmah. Concordija pa, ker so nekateri starejši igralke prenehale igrati. Tekma se odigra po vsej priliki na igrišču TKD Atene ob 11. popoldne. Tekmo bo vodil naš najboljši hazenski sodnik gospod Nikolić iz Beograda.

Nogomet v Trbovljah. SK Zora : SK Trbovlje 3 : 0 (2 : 0). Zaslužena zmaga hrastniškega moštva. Izvrsten je bil vratar, ki je rešil več opasnih situacij. SK Trbovlje ima nekaj prav dobrih moči, manjka pa jim treninga.

Razpis glavne redne skupščine LPP. Ljubljanski plivački podsavez sklicuje za dan 30. oktobra t. l. ob 20. v damskem salonu kavarne »Emona« redno glavno skupščino s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo funkcionarjev; 2. poročilo nadzornega odbora; 3. absolutorij; 4. volitev novega odbora in nadzornega odbora; 5. re-

ševanje predlogov LPP in klubov; 6. razno. Skupščini smejo pristopovati vsi redni člani LPPa po dveh delegatih, od katerih ima eden pravo glasovanje. Poverilnice morajo biti podpisane po predsedstvih klubov. Za slučaj nespletnosti se vrši skupščina uro kasneje in ob vsaki udeležbi. Predloge za skupščino je poslati vsaj 6 dni pred skupščino odboru LPPa.

Službene objave LNP. (Iz seje upr. odbora dne 5. X. 1928.) Potrdi se zapora nogom. igrišča SK Mure (Murska Sobota), ki jo je odredil M. O. v Mariboru po sklepu z dne 27. VIII. radi neredov pri tekmi z ISSK Maribor dne 26. VIII. Zapora ostane v veljavi dokler SK Mura ne zadosti pismenemu pozivu M. O. v Mariboru z dne 29. VIII. 1928. — SK Mura se obenem kaznuje z globo 25 Din, ker pri tej tekmi ni oddala sodniku predpisane seznama moštva. — SK Panonija, SK Reka, SK Svo-

boda, SK Krakovo, SK Elan, SK Disk, SD Rapid, ISSK Maribor, SK Svoboda, Maribor, SK Ptuj, Atletik SK, SK Celje, SK Šoštanj, SK Amater (Trbovlje), SK Slivnica in SK Grafika, se ponovno opozarjajo na službene objave predsedstva LNP v »Jutru« dne 7. t. m.; zahtevane sezname verificiranih igralcev-dijakov morajo vsi zgoraj navedeni klubi predložiti najkasneje do 18. t. m. na naslov podsavca, Krsnikova ulica 3-11, sicer se boode proti njim postopalo najstrožje po § 53 kaz. pravilnika. — Tajnik I.

TKD Atena (hazena odsek). Danes popoldne ob 15. trening na igrišču. Trening je obvezen za vse prijavljene igralke. Odsotnost se bo opravičila le v res nujnih slučajih. S seboj je prinesiti primerno obutev in drugo opremo. Istočasno in istotam se sprejemajo tudi nove članice-igralke. — Vodstvo odseka.

Gospodarstvo

„Francoski proizvodi v Jugoslaviji“

«Tempso» urednik Marcel Huat, ki se je udeležil nedavnega kongresa za avtorske pravice v Beogradu in Ljubljani in je napisal več poročil o poteku kongresa in o Jugoslaviji sploh, objavlja sedaj v svojem listu zanimiv članek pod gornjim naslovom; v članku pravi med drugim:

«Francosko delegacijo, ki je prišla na mednarodni literarno-umetniški kongres v Beogradu, je med drugim najbolj začudila pretirana razlika, ki jo naša rojaki morali ugotoviti med prodajno ceno nekaterih predmetov v Jugoslaviji in cenami, za katere si lahko nabavijo isti predmet v Parizu... Od kod ta razlika? Ali vsled valute? Ali je to vprašanje prevoznih stroškov? Ali pa zgolj špekulacija? Zdi se, da tiče vsi ti razlogi v tem gospodarskem fenomenu. Toda prvi vzrok, dejanski vzrok je iskati v stanju naših trgovskih odnosov z Jugoslavijo, kakršno so ustvarile pogodbe. Dejansko obvladujejo tam doli trg nemški proizvodi, ki so ga poplavlili na temelju pogodb, posebno ugodnih za uvoz, dočim je jugoslovanski trg skoro nepristopen francoski konkurenci.

Nato navaja članek nekaj konkretnih primerov. V Splitu n. pr. je urar zahteval 350 dinarjev za budliko, ki stane v Parizu 85 frankov (t. j. 190 Din). »Začuden sem vprašal jugoslovanskega urarja za razlog te razlike v ceni. Pa mi je odgovoril: »Gospod ta predmet se ne izdeluje pri nas. Prihaja nam iz Nemčije, kakor skoro vse, kar tu prodajamo. Seveda bi mi, ki toliko ljubimo Francijo, radi prodajali vaše ure. Toda zakaj ne pride Francija k nam, marveč pušča Nemčijo pred sabo?«

V Beogradu stane po ugotovitvi g. Huarta enak cilindar, ki se da v Parizu kupiti za 125 do 150 frankov, kar 650 Din ali skoraj 300 frankov. »Premišljamo o teh razlikah cen in pomislimo francosko konkurenco, ki je sedaj brez moči za borbo, četudi ima zase nepobito ugodnejše cene in dobro kvaliteto.«

»Osvetliti pa moramo tudi vprašanje metode«. Ni ga v Beogradu dnevnika, ki bi ne bil frankofilski, vnet prijatelj in obdovalec Francije. Toda vse tiskarske naprave dobavlja našim jugoslovanskim prijateljem nemška industrija, in to pod kakšnimi pogoji in s kakšnimi ugodnostmi plačila in cen! G. Huat trdi, da dajejo nemške tovarne razne stroje in naprave jugoslovanskim tiskarnam v brezplačno šestmesečno poskušnjo in dovoljujejo v primeru nakupa najdaljše roke za plačilo. »Kako se ustaviš tako zapeljivim ponudbam? To je vzrok, da so francoski stroji bele vrane v Jugoslaviji.«

Pisec ugotavlja nato, da se vodijo med Jugoslavijo in Francijo pogajanja za sklep trgovinske pogodbe, o katerih upa, da se bodo ugodno zaključila, in nadaljuje: »Tu imamo državo, ki čuti za Francijo gorečo prijateljsko in dejansko, živo hvalno. Med obema narodoma so se v tragičnih urah vojne spletile vezi, o katerih se zdi, da se ne bodo nikoli pretrgale. Iz skupnosti njihovih preizkušenj in žrtve se je rodilo bratstvo krvi, ki se ne bo nikdar dalo pozabiti... Vsa elita jugoslovanskega prebivalstva pozna in govori naš jezik... Srbski, hrvaški in slovenski časopisi goje v miselnju svojih čitateljev gorečo ljubezen do Francije... In vendar izpodirjajo tam doli nemški proizvodi francoske, ne da bi mogli mi pri isti kvaliteti tekmovali s trgovci in industriji z one strani Renala. To je vsekakor nenormalno, nerazložljivo, česar ne more noben prevredar opravičiti. Čas je, skrajni čas, dajenja ta položaj, ki o končal, če poide tako naprej, s popolnim diskreditiranjem naše dežele.«

Končno izraža pisec željo, da »bi bila Francija tudi v diplomatskem in konzularnem oziru bolj dostojno zastopana v srcu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev«. Omenja, da imata Češkoslovaška in Nemčija, pa tudi druge države v Beogradu jako reprezentativna poslaštva. »Samo Francija dela v Beogradu vtis revščine s svojim poslanštvom, nastanjenim v vsakdanjem posloplju, s svojimi uradi, mebliranimi brez okusa... Naši rojaki, ki jih privede pot tja, so prav neprijetno dirnjeni... S poslanštvom, ki je popolnoma nevredno veselje, si Francija sama zmanjšuje svojo moralno avtoriteto in svoj kredit napram silam, ki jim je več do arhitektonskega in konzularnega dekoruma, in zato tudi v očeh svojih prijateljev, zaveznikov, bratov in orožju. Naj bi ta opomba opozorila one, ki drže ključke našega gospodarstva.«

— **Statistika delarskega zavarovanja.** Po najnovejši statistiki je znašalo koncem prejšnjega leta število zavarovanih članov (v oklepajih podatki za l. 1926.): v Hrvatski in Slavoniji 164.187 (150.775), v Sloveniji 86.909 (79.687), v Srbiji in Črni gori 84.447 (78.837), v Vojvodini 68.870 (62.024) in v Hercegovini 27.301 (26.101), skupaj torej 511.493 (474.610). Po številu prebivalstva je bilo zavarovanih: v Sloveniji 8,2 % (7,5 %), v Hrvatski in Slavoniji 6,2 % (5,5 %), v Vojvodini 5,7 % (5,6 %), v Dalmaciji 4,4 % (4,2 %), v Bosni in Hercegovini 3,6 % (3,3 %) in v Srbiji in Črni gori 1,9 % (1,8 %).

— **Zastoj v pozajzlih za sanacijo Hrvatske sveopće kreditne banke.** Pred 14 dnevi je izgledalo, da je vprašanje sanacije Hrvatske sveopće kreditne banke v Zagrebu rešeno in da se bo v kratkem izvršila fuzija s Kreditnim zavodom za trgovino in industrijo v Ljubljani. V zadnjem času pa se je si-

tuaacija spremenila, in sicer zaradi držanja enega od patronatnih institutov Madžarske spolne kreditne banke, ki spada prav tako kakor drugi patronatni institut dunjska Kreditanstalt für Handel und Gewerbe in Rothschildov bančni konzern. Madžarska kreditna banka namreč zahteva, da se Sveopća kreditna banka odprži kot samostojni zavod. Ravnatelj Madžarske kreditne banke gosp. Kallay se že nekaj dni mudi v Zagrebu ter se bode pogajanja nadaljevala na Dunaju in v Budimpešti. Morda pa so glede fuzije pomisleki tudi na strani Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, ki s fuzijo ne bi mnogo pridobil.

— **Reorganizacija finančne uprave.** V zvezi z izvajanjem novega zakona o neposrednih davkih se pripravljajo, kakor smo že kratko poročali, reforma finančne uprave službe. Finančna uprava je sedaj neomno urejena. Za neposredne davke poslujejo edaj pri nas kot prva instanca davčna okrajna oblastva s podrejenimi blagajnami (davčnimi uradi), kot II. inst. pa del. min. financ. Glede posrednih davkov pa je uprava veliko nezadovoljnejše urejena. V takšnih zadevah odločajo v prvi instanci davčni uradi, v drugi pa ministristvo financ, v trošarinskih zadevah pa si je ministristvo tekot let prilastilo skoraj vsjo kompetenco. V kateri smeri se namerava finančno upravo reformirati, ni znano. V javnost je prodira le vest, da se namerava ustanoviti, kot druge instance, v vsej državi 12 do 14 oblastnih finančnih direktorij, od katerih bi ena za ljubljansko in mariborsko oblast poslovala v Ljubljani. Kot prve instance naj bi poslovale sreske finančne uprave, ki bi davke odmerjale in pobirale in ki bi se postavile v vsakem srezu, vendar ne vedno na sedežih srezov, temveč predvsem v gospodarskih središčih srezov. V koliko se bo ta reforma nanašala na posredne davke, ni znano. Na reorganizaciji finančne uprave so naši gospodarski krogi živo zainteresirani. Njihove zahteve gredo za tem, da se izvede dekoncentracija, zlasti v polovčju posrednih davkov, da se reševanje zadev v drugi instanci prenese na oblastne finančne direktorije in da se sreske finančne uprave zares postavijo v gospodarskih središčih okrajev, ki so v prometenom oziru strankam najboljše dostopna. Želeli bi bilo, da se pri novi ureditvi pritrignejo k sodelovanju gospodarskih krogov, in sicer tako glede kompetence kakor tudi glede sedežev novih uprav.

— **Akcija za ustanovitev Trgovske in hrstniške zbornice na Sušaku** ima malo uspeha. Kakor smo že poročali, so nekateri gospodarski krogi na Sušaku podvzeli akcijo, da se sedajni zborniški urad zagrebške Trgovske in obrtniške zbornice na Sušaku spremeni v samostojno zbornico. Kakor vse kaže, je ta akcija proračuna, ker se je velika večina gospodarskih organizacij in korporacij iz Primorja izjavila proti odeepitvi.

— **Olašave glede carinske kaveje za vinske sode v Madžarski.** Na prizadevanje avstrijskega madžarskega trgovskega zbornice je madžarsko finančno ministristvo izdalo naredbo, s katero se znatno olašujejo dosedajnji težki pogoji glede carinskih kavej za sode, v katerih se pošilja vino in mošt v Madžarsko. Po tej naredbi, ki je 7. t. m. storila v veljavo, ni potrebno polagati kavej, če se vino v sodih pošlje na naslov madžarske trdnice za trgovino z vinom, ki se nahaja v seznamu madžarskega trgovskega ministristva; če pa dolžni trovec ni v seznamu, tedaj mora s spritevalom pristojne trgovske in obrtniške zbornice ali krajevnega oblastva dokazati, da je upravičen trgovati z vinom in da je zmožen uživati carinske kredite. S tem je plačevanje carinskih kavej za stare sode, v katerih se pošilja vino ali mošt, s strani Madžarske praktično odpravljeno.

— **Pojasnilo k sadni razstavi.** Ker je pošiljka sadja iz mariborske oblasti tako hitro pošla in so nekateri zainteresenti zopet ostali brez sadja, obveščajo veleposelska uprava, da je zainteresirala nove razstavljavalce sadja iz Stajerske. Sadje bo prisnelo v kratkem. Intereksi se naprošajo, da se priglase v veleposelskem uradu. Cene bodo približno iste. O prihodu sadja bomo obšinstvo obvestili.

— **Sadna razstava v Radovljici.** V nedeljo, 14. t. m. je bila otvorjena v prostorih restavracije Kunstejl sadna razstava, katero so priredile sadjarske podružnice radovljiškega okraja. Razstavo je aranziral šolski nadzornik Turk, ki je prav za prav duša vse prireditve. Za razstavo vlada med občinstvom veliko zanimanje. Klub ne posebno ugodni sadni letini, je razstavilo nad 160 razstavljavcev preko 700 vzorcev zares prav lepega sadja. Sadje je razstavljeno na krožniških ter nominirani s pravimi pomoljskimi imeni, katere so določili strokovnjaki, ki njm na čelu gosp. Gombač. Obšinstvo je kar diralo na razstavo. Popoldne sta se udeležila razstave tudi oblastni referent kmetijski svetnik gosp. Trampuž in tajnik Kmetijske družbe. Sadna razstava je verna slika lepo razvijajočega sadjarstva v radovljiškem okraju. Razstava bo trajala do vstevši srede, 17. t. m., tako da si bo bodo tudi zunanji zainteresenti lahko ogledali.

— **25 milijonov Din za borzni sedež na newyorški borzi.** Pred leti je vzbudilo veliko pozornost, ko je ceni borznemu sedežu na newyorški borzi, katerih število je omejeno, prekoračila 100.000 Din. Te dni pa je bil tak sedež prodan že za 450.000 dolarjev ali 25.6 milijona Din.

— **Dobave.** Vršile se bodo nasl. ofertne licitacije: 2. nov. pri upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek v Beogradu glede dobave 14.000.000 komadov spoj; 3. novembra glede dobave belega papirja za zavijanje tobaka; 5. novembra pa glede dobave 128.000 kg belega kartona; 3. novembra pri

direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 500 komadov lopat; 5. novembra pa glede dobave usnjenega materiala. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Borze

16. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes dobitni promet srednji. Večji je bil promet v devizah na Curih, Prago in Newyork. Potrebo po devizah na Newyork, Pariz, London in Trst je krila privatna ponudba, ostalo potrebo pa Narodna banka. Razen devize na Dunaj, ki je ponovno nekoliko popustila, so vse ostale devize obdržale skoro nespremenjene dosežanje tečaja.

Na zagrebškem efektum tržišču je vojna škoda za malenkost popustila. Pri živahnem prometu se je promptna trgovanja po 438, kasa po 438,5 — 440, za december po 448,5 do 449,5 in za februar po 456. Med bančnimi vrednotami so bili običajni zaključki. Med drugim so bili tudi terminski zaključki v Jugobanki za december po 91. Med industrijskimi vrednotami se je Slavonija trgovala po 6,75 in 6, Sečera na po 480 in Dubrovačka po 480 in 482,5. Trboveljska je pri čvrsti tendenci notirala 490 — 500.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.8275, Berlin 13.5425—13.5725 (13.5575), Bruselj 0—7.9156, Budimpešta 0—9.9321, Curih 1094.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9882—8.0182 (8.0082), London 275.81—276.61 (276.21), Newyork 56.88—57.08 (56.98), Pariz 221.25—223.25 (222.25), Praga 168.37—169.17 (168.77), Stockholm 1517—1520 (1518.5), Trst 297—299 (298).

Zagreb. Amsterdam 22.7975 — 22.8575, Dunaj 7.9882 — 8.0182, Berlin 13.5425 do 13.5725, Budimpešta 9.9171 — 9.9471, Milan 297.162 — 299.162, London 275.81 — 276.61, Newyork 221.38 — 223.38, Praga 168.37 do 169.17, Curih 1094.1 — 1097.1.

Curih. Beograd 9.13, Pariz 20.295, London 25.2025, Newyork 519.60, Milan 27.215, Praga 15.40, Dunaj 73.05, Budimpešta 90.63, Berlin 123.70, Bruselj 72.225, Amsterdam 208.30, Varšava 58.25, Bukarešta 3.135, Sofija 3.752. **Dunaj.** Beograd 12.4850 — 12.5250, Berlin 169.22 — 169.72, London 34.46875—34.53875, Milan 87.2150 — 87.3150, Newyork 710.45 do 712.95, Praga 21.05 — 21.13, Curih 136.73 do 137.23; dinarji 12.42 — 12.48.

Elekti.

Ljubljana. Investicijsko 0—85,75, Celjska 158—160, Ljubljanska kreditna 128—130, Prastrediona 920—925, Kreditni zavod 175, Vevče 110—110. Kranjska industrijska 295—300, Ruše 260—280, Stavna 56—60, Sešir 105.0.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 438 — 439, kasa 438 — 439, za oktober 440,5 — 441, za december 448 — 449,5, za februar s kuponom in promeso 457 do 459, investicijsko 85,5 — 86, agrarne 55,75 do 56,5 bančne vrednote: Polio 17,5 — 18,5, Kreditna 85 — 90, Hipo 58 — 58,5, Jugo 88 do 88,5, za december 90 — 92, Narodna 7000 do 7100, Prastrediona 920 — 925, za december 930 — 940, Srpski 151 — 152; industrijske vrednote: Narodna žumska 16 — 16, Našička 1800 — 1800, Gutmann 200 — 205, Slavevski 100 — 105, Slavonija 6 — 6,25, za december 6 — 6,3, Drava 550 — 570, Sečera na 480 — 485, Vagon 0 — 85, Vevče 110 — 115, Isis 20 — 25, Dubrovačka 480 — 485, Trbovlje 490 — 500, Narodna mlinška 19,5—0. **Beograd.** Vojna škoda 437 — 437,5, investicijsko 85—85,5, agrarne 55,5 — 56,5.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (16. t. m.) Les: Tendenca nespremenjena. Zaključeni je bilo 10 vagonov remelnov. Deželni pridelki: Tendenca za žito nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Nudi se pšenica (slov. postaja, mlinska tarifa, plač. 30 dnj): baška, 80 kg, promptna po 302,5 do 305, za oktober po 302,5 — 305, za november po 307,5 — 310; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa po 365,5 — 370, ameriška »La Plata«, promptna, zacarinjena, fco Ljubljana po 315,5 — 320; ječmen: baški, 70/71 kg, zdrav, rešetan fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 315 — 317,5; rž: baška, 73/74 kg, uzančeno blago, mlinska tarifa, slov. postaja po 295 —

Iz življenja in sveta

Srečno pristal!

Po petdnevem težkem pričakovanju in ugibanju si je svet oddahnil. V pone- deljek ob pozni nočni uri je vso Evropo preletela bliskovita vest, da se je »Graf Zeppelin« ob 11.50 ameriškega časa po- javil nad Cambridgem v Marylandu in potem so si sledila drugo za drugim po- ročila, ki so dajala zasledovati vsemu

junaštev. Kot pravi junaki so se izka- zali poveljnik dr. Eckener, kapitan Leh- mann, dalje častniki Flemming, Schwarz in Vosendhal. Največje presenečenje smo doživeli v soboto zjutraj zbrani pri zajutruku okoli pogrne mize. V trenutku so namreč močne subtropske zračne struje pograbile ladjo, jo obrnile

Pristaniški stolp za zrakoplove v Lakehurstu.

V Lakehurstu, ogromnem središčnem pristanišču pri New Yorku, so zgradili orjaški železni stolp, na katerega privežajo zrakoplove, ako pristanejo same za kratek čas. Na ta način se izognejo kompliciranim manevrom, ki so združeni s pristajanjem zrakoplovov na zemljo. Slika nam kaže ameriški vojaški zrakoplov »Los Angeles«, ki so ga Združene države kupile od Nemčije in ki je pred štiri leti pod imenom »Z. R. III.« kot prednik »Graf Zeppelin« prvi preletel Atlantski ocean. »Z. R. III.« je bil izdelan od iste tvrdke, ki je izgotovila sedaj »Graf Zeppelin«, in preko Oceana ga je srečno privedel isti dr. Eckener, ki je sedaj poveljeval tudi »Grafu Zeppelinu«.

Ameriški novi- nar Horan,

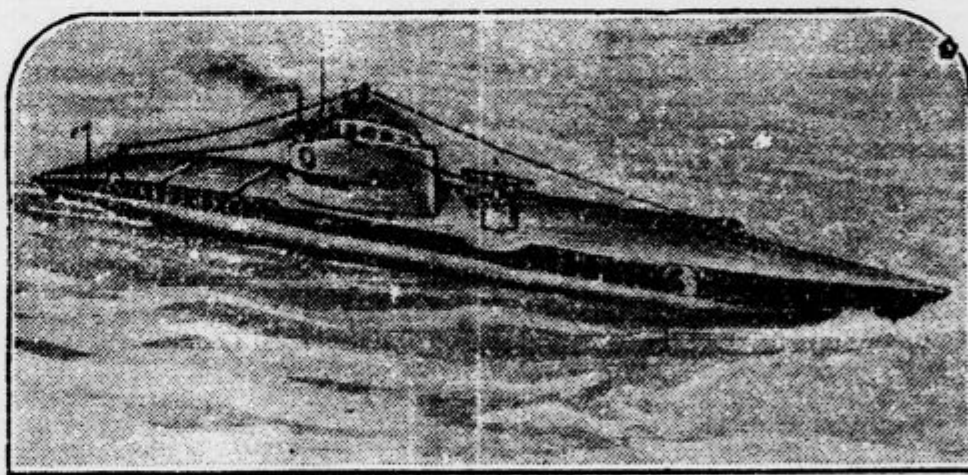
ki je z nepoštenimi sredstvi izvalil od služben- cev francoskega zuna- njega ministrstva neke listine, tličče se anglo- ško-francoskega mornari- škega pakta. In je potem sredi preiskave o tej za- devi pobegnil na Anglo- ško.

Sveti Ludendorff

Iz Castellamare di Stabia poročajo o nekem čudnem puščavniku, živečem ob cesti, ki vodi na goro Monte Sant Angelo. Možu se je od silne pobožnosti omračil um in turisti, ki obiskujejo Castellamare, si ogledajo tudi pobožnja- ka, ki časti tri svetnike ter se jim vsak dan zahvaljuje za solčno svetlobo in toploto. Dva izmed teh svetnikov sta sv. Kozman in Damjan, tretjega pa imenuje pobožni mož le onim obisko- valcem, ki se mu posebno priključijo. Pod podobo tretjega, ki je izrezana iz neke revije in okrašena z zelenim, vedno svežim vencem, gori luč v čast neznanemu svetniku. Puščavnik pripove- duje, da je to sv. Ludendorff, dober in bogu dopadljiv človek, ki je baje po- magal častitim gospodom jezuitom v Nemčiji do državne oblasti. Deset let so baje Nemci preganjali jezuite, sedaj pa bodo pobožni potri spravili zablo- divšo Nemčijo zopet na novo pot.

Sindikati beračev - zaključil triurni delovni čas

Zveza beračev v Tokiju, glavnem mestu Japonske, je sklenila, da imajo njeni člani »delati« samo po tri ure na dan, ker je na temelju podatkov pri- šla do zaključka, da berač v tem času prav zadosti naprosi za pošteno pre- življanje sebe in svoje rodbine. Direk- torij tega sklepa ni izdal kar tja v en dan, marveč so se prej vsi njegovi člani potrudili na vse beraške postojanke in ob vseh dnevnih časih, ob delavnikih in o praznikih. Direktorij v svojem proglasu apelira na čast in socialni čut svojih članov, poudarja dobrosrčnost prebivalcev in odloča natančen turnus za beračenje. Berači se po osemnajst

Nova francoska podmornica »Ondine«

se je zadel 3. t. m. ponoči pri portugalski obali ob neki grški parnik in so je potopila s 43 možni posadke. Morje je na tistem kraju 1200 - 2000 m globoko, zato je vsaka rešitev izklu- čena. Dostaj se niso našli sploh niti t natančnega mesta, kjer se je katastrofa zgodila.

ur na dan, ali med tem se posad me- nja šestkrat, tako da posamezni berač stoji na svojem mestu natančno po tri ure. Poleg teh določil vsebuje pravilnik še podrobnosti glede »službe« o praz- niki, posebne nepredvidene prilike pa služijo kot ugodnost pač tistemu mo- štvu, ki je bilo ob takih prilikah na svo- jih postojankah. Ker so pa nekatere dnevne ure neugodnejše od drugih, se turnus menjava, pa tudi norme za letne čase so že izdelane. Poleg dnevnega časa prihaja pri dohodkih v poštev tudi postojanka, zato je tudi v tem oziru določeno, da se moštvo izmenjava. Ja- ponci so rodoljubljen narod, zato so si tudi berači uredili svoja stanovska vprašanja po normah in pravilnikih. Baje je mestna oblast že odobrila te beraške statute.

Trgovina s sužnji

Človek ne bi mislil, da so v prosvet- ljenem 20. veku še dežele na svetu in sicer v neposredni bližini civiliziranih držav, kjer se ljudje bavijo s prodaja- njem in kupovanjem drugih ljudi, ka- kor da so ljuba živina. ne pa pripadniki zoologične vrste »homo sapiens«. To- da vlada v Transjordaniji je izdala te dni ukaz, ki prepoveduje trgovino s sužnji in nalaga vsem uradnim osemam dolžnost boriti se z vsemi sredstvi proti njej. Transjordanija je pristopila tudi k mednarodni pogodbi proti trgovini s sužnji in je izdala že več sličnih uka- zov - ki niso nič zalegli. Pričakovati je, da tudi z zadnjo odredbo ne bo do- sti prida.

»Pressa« zaključena

V nedeljo se je vršila zaključna pro- slava mednarodne razstave tiska v Kölnu, ki se je je udeležilo polno od- ličnih predstavnikov nemškega znan- stvenega, novinarskega, gospodarske- ga in političnega sveta. Kölnski žu- pan dr. Adenauer, iniciator in organi- zator ogromne prireditve, je poudarjal v zaključnem govoru, da je imela raz- stava ogromen uspeh, ne samo v mate- rialnem pogledu, marveč tudi v moral- nem, predvsem kar se tiče propagande za medsebojno spoznavanje narodov in za svetovni mir.

Nov način izsiljevanja

Angleški pisatelj Edgar Wallace, pi- sec nešteti detektivskih povesti, se po- ključno bavi s proučevanjem kriminalnih slučajev in posebno zanimive in origi- nalne izmed njih porablja pri svojih de- tektivskih romanih. Wallace je tudi član redakcije londonskega dnevnika »Mor- ning Post« ter je nedavno priobčil v tem listu celo serijo podlistkov, posve- čeno zanimivi zločinski panogi: izsilje- vanju. Pisatelji poročajo o izsiljevalcih, ki so na videz pošteti trgovci, ki pa tu- di postrani radi kaj zaslužijo. Taki tr- govci pazno slede smrtnim naznanilom in pošiljajo preostalim mastne račune za blago, ki so ga baje pokoniki pri njih kupili in ne poravnali računa. Policija je takim sleparjem prišla na sled, ker se jim je večkrat ponesrečilo, da so se ra- di nepazljivosti ujele v zanko. Eden iz- med takih sleparjev je poslal račun ro- dinski polkovniku, ki je umrl v Indiji in je to »trgovca« v obsmrtnem oznanilu prezrl. V računu je stalo, da je g. pol-

TEROR

Gigantski fi m krvave ruske
revolucije.

Pride! Pride! Kino MATICA

kovnik kupil toliko in toliko blaga za uniformo in da je naročilo odda: oseb- no. Polkovnik pa je že pet let stano ži- vel v kolonijah. Po takih »zmotah« je policija postala pozorna in je pazno sie- dila smrtnim slučajem bogatejših me- ščanov. Odkrila je precejšnje število takih mrliških dobaviteljev. Pred krat- kim pa je prišla na sled posebno pretka- nemu golufu, ki je »delal« svoje posle samo na račun umrlih duhovnikov. Tr- govec sam je bil bivši duhovnik, ki je moral odložiti znamenja svojega stanu radi raznih nepoštenih in nečednih de- jani. Ta podjetnik je imel dobro idočo knjižno trgovino in je rodbinam umrlih duhovnikov pošiljal račune za prodane knjige, ki da jih pokojniki še niso pla- čali. Ako se je komu zdelo stvar sum- ljiva in je zahteval podrobnejših podat- kov, mu je knjižar ustregel in mu po- slal spisek knjig, navedel pa je izključ- no knjige pornografske vsebine. Veči- noma so se ljudje zbaljali sramote in so račun plačali, tačnost pa skrbno čuvali. Vendar pa je bilo tudi kariere podjet- nega trgovca konec, kajti našli so se ljudje, ki niso verovali v nečedno nag- njenje pokojnikov k umazanim spisom in so račune predložili policiji. Ta lih je poravnala s tem, da je sleparja kajpada zaprla, duhovno obast pa opozorila na novi način izsiljevanja.

Damske plašče izgotavlja najmoderneje atelje Schwab

General - pacifist

V Parizu je umrl v 82. letu starosti general Percin, ki se je zlasti v povoj- nih letih odlikoval po svoji pacifistič- ni propagandi. Za seboj je imel sijajno vojaško karijero, pred vojno je bil ge- neralni inšpektor artiljerije in član naj- višjega vojnega sveta. Zaradi raznih zaslug so mu podelili veliki križ častne legije, ki so mu ga pa spet odvzeli ra- di nekega pacifističnega članka o Alza- ciji-Loreni. Takrat se je moral zago- varjati tudi pred častnim sodiščem.

Tekmovalci si daje skuhati jajce

NA
VRHUNCU
STOJE NOGA-
VICE Z ŽIGOM:
»KLJUČ«

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Dogodki na krovu

Srečno izvršeni polet Zeppelina pre- ko Oceana je vzbudil v Angliji nepopi- so navdušenje. Znana pisateljica in po- tovalka lady Drummond, ki se je kot edina ženska nahajala na krovu zračne ladje, opisuje veliko zračno potovanje v »Evening Standard« in poroča o sle- dečih zanimivih dogodkih med poletom: »Naše življenje na krovu »Zeppelina« je bilo polno razburjenj, nevarnosti in

Karlo Kocjančič:

Violina

Takrat sva dospela do tistega mesta, kjer se Cesta na Rožnik odpre v širo- ko goličavo s prostim razgledom do Krima. Srp lune se je odtrgal od oblaka in se zakotalil v počasnem padcu proti obzorju, napolnjujoč vso prostornost z motno svetlobo.

Matija se je ustavil. »Veš kaj«, je dejal, »dozdaj sva go- vorila bolj teoretično o možnosti neke- ga velikega, samo slepm človeškim očem nevidnega zamskega, čutnega in čustvenega življenja v »mrtvih« stvarih. Jaz pa ti hočem povedati zgod- bo, ki se mi je pripetila v vojnem času v mestu B., pred laško fronto.

Takrat so bili lepi časi. Ali ni čudno, da so naši sedanji spomini na tiste gro- zovite dni večinoma lepi spomini? ... Mene so postavili za cenzorja pisem, ki so se izmenjavala na fronti. Vse moje delo je bilo v tem, da sem med tisoči pisem raztrgal tista, ki bi utegnila pisca spraviti v mučne zadrege, če bi prišla v roke kakšnemu strožjemu varuhu av- strijske parademaršnosti; ali pa da sem jih vtaknil med svoje spominke, če so bila za človeško psiho na kakršenkoli način dokumentarna. V ostalem sem ugajal običajne stvari, kakor človek, ki živi v izobličju vsega in ima polno prostega časa, nekoliko intelekta ter estetskega čuta pa dovolj skeptičen na- zor o potrebi trpljenja. Bila nas je druž-

ba mladih ljudi, ki smo znali tako žive- ti, sami navdušeni violinisti in muzi- kantari. Predmet našega skupnega ob- čudovanja pa je bil T., ker je imel ču- dovito krasne gosli - rečem ti: pravo umetnino po dehu in po glasu!

Tako so nam minevali dnevi v raz- košnostih, ki jih daje prijateljstvo med sorodnimi, visoko civiliziranimi dušami in predvsem izvrstnimi muziki. Da se je blizu nas bil grozoten boj na življenje in smrt med milijoni, smo komaj obču- til. Pa kaj nam je bil mar! Ali mora bi- ti človek z večjo mero razuma res ob- sojen, da bi objokoval strahote in tra- gedije, ki jih počenja drug proti dru- gemu nižje obdarovani možgani, idioti in dyonoga golazen? Le redkokdaj nas je obiskal letalec in nas z bombo opom- nil, da živimo v dobi, ki se po tej in tej abnormalni bedastosti razlikuje od nor- malno bedastih dob. Bil je opomin, kaj bi nas čakalo, če bi manj spoštovali dragocnost lastnega življenja.

Nekega dne - baš smo se zbrali h kosilu - je zopet zatulila sirena. Tudi letalskih obiskov smo se bili tako pri- vadili, da jih nismo smatrali vredne obič- ajnega tekanja na z'ala ali v zatoči- šča. Prav ta brezbriznost nas je morda rešila. Kajti še ni bilo nehalo tuljenje in še se ni polegel prv prvega šrapnela, ko se je med strokovitim življenjem in truščem udrl strop v kotu naše lese- njače, iz kota je bušnil visok steber dima in ognja vsenaokoli, tik nad na- šimi glavami so letele stvari, ki jim nisi

mogel določiti niti imena niti oblike, zračni puh nas je treščil v drugi kot sobe, potem - ne spominjam se, kaj je bilo potem. Kaj sem mislil v tistem hi- pu? Ne vem. Mogoče da nisem nič mi- slil, baš ker ne vem.

Ko sem se zavedel iz tega odurnega visenja med življenjem in smrtjo, sem skočil kvišku. Najprvo sem pogledal za tovarši. Toda ti niso potrebovali moje pomoči. Bili so živi in zdravi - da smo vstali takrat od mize, ne vem, kako bi se končalo. Malo groze je bilo vse - a te se ne bi v sličnem položaju nihče ubranil. Naši slugi, ki so pritekli po razpoku v obednico, so dobili le naro- čilo, naj poskrbijo za poprave in po- spravo razmetanih stvari. Še teh ni bi- lo dosti narobe. V sosednji sobi, kjer smo imeli svoje dragocenosti, svoja go- dala, je bilo sploh vse v redu. Mi pa smo šli na promenado, da si pomirimo razburjene živce. Razume se, da nas je volja do kosila minila.

Do večera smo kolovratili. Ko smo se vračali, smo bili tako prešerne volje, kakor da se odpravljamo na svatova- nje. Bračisti, večni dovtipneži, je predla- gal, naj bi praznovali svojo veselo sed- mico z vstajenjem od mrtvih Navduše- no smo mu pritrdili. Naročili smo si za tisti večer vsega dobrega. Po večerji se nam je zahotelo muzike. Tako smo zaigrali drug za drugim, popolnoma ne- vezano, kar nam je pač ugajalo. Zadnji je bil T. In takrat se je zgodilo tisto. Komaj je nastavil ovratnik in odšel z

lokom po strunah, da jih uglaši, je sko- čil skozi prostor tako žalosten in ob- upen zvok, da me je res vsega streslo. Bilo je kakor poslednje ječa je človeka v agoniji. Potem nič več. Smrtno ble- di smo planili k T-ju. On se je sesedel, vio- lina se mu je zakotalila iz rok.

Kaj je bilo? Nismo vedeli. Vsi naši napori, da bi našli vzrok njenemu uni- čenju, so ostali brezuspešni. Najboljši dunaiski in laški specialisti so si dve leti razbijali glave nad to uganko in so drug za drugim obupali. Na zunaj je bila povsem nedotaknjena, najmanjše poškodbe nist odkrili. Samo če si šel z lokom preko strun, je dala od sebe glas tako sikajoč in izezen, da je rezal živce. Kakor da jo draži, ker jo motiš v smrtnem miru. Bila je mrtva, popolnoma ubita. Kakor da ji je ob tistem dogodku neizrekljiva groza prešla tkanine te- lesja in ji raztrgala zvezo med telesom in dušo ter ji ugonobila dušo. Ostala je mrtva, popolnoma mrtva.

Obrnila sva se proti Ljubljani. Oba sva stopala zamišljeno. Nenadoma me je Matija zgrabil za ramo:

»Torej, kaj praviš ti?«

Razumel sem pomen njegovega vpra- šanja in sem zaman iskal drugačnega odgovora:

»Rekel bi, da je bilo v tisti mrtvi stva- ri tisočkrat občutlivejša in živejša ži- vljenje nego v živih ljudeh. Ljudje so se umirili in nozabili, stvar pa ni pozabila, ker je umrla.«

Staro renomirana tvrdka

M. Urbas

kot prva in najstarejša izde-
lovalnica in razpošiljalnica
priporoča 12149

PRISTNE KRANJSKE KLOBASE

priznано kot specialiteta
izdelane zajamčeno samo iz svinj-
skega mesa

lastnega izdelka - LJUBLJANA -

Samo

S. omškova ulica št. 13
po eg Mesne elektrarne

B. z. jav: URBAS LJUBLJANA

Telefon št. 3322

Narčila in wa dopica
bičole in malih oglašev
je pitala na Oglašni od
delak Jutra, Ljubljana
Priloge, Tel. št. 1492

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v porredovalne in social
ne namene obdržimo vaka bureda 50 par. Naj
manjši znesek Din 5. Pristopna za tifo Din 5.

Ure pristojbina je uprta
bi ostanem s naročnikom, a
car in oglašev se obdržijo
čkovni račun pošta bra
ulnice Ljubljana, št. 1832

Službe doka

Pletiljo
sudi začetnico in vajenke
tako sprejem v Rožni
dolini, cesta V. 19. 35266

Izurnjeno pletiljo
a hrano in stanovanjem v
hiti, Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35261

Brivskega pomočnika
mlajša moč, za gospode in
strizanje bubi glavice, mož
nega slovenske in nemšč
ne, liče Tomaž, Maribor,
Aleksandrova cesta 30.
Nastop po dogovoru. 35263

Čevljar. vajenca
sprejem takoj. — Ignac
Uškar, Kodljevo 249 —
Vodmat. 35277

Mlado doka
na vso inteligentno, upo
rabno tudi kot hotela so
barica, slovenske in nemšč
ne, liče Tomaž, Maribor,
Aleksandrova cesta 30.
Nastop po dogovoru. 35263

Kuharico
prevzeto, sprejem proti
dobri plači. Reflektiranje
naj se javijo na naslov:
Pisana Pere Gnjeta, Sjet
lina, Boena. 35179

Več pomočnikov in
skladščnikov
sprejme teletina trdka
Ponudbe na oglašev
oddelku Jutra. 35189

Strojepisko
popolnoma zmožna italijan
ščine, sprejem. Preložit
imajo one, ki so zmožne
tudi slovenske stenografije
Začetnike sive takojšnje
Ponudbe a predst. sočivati
in sahtvo plače na oglašev
oddelku Jutra. 35190

Službo obč. tajnika
razpisuje županstvo občine
Bled. Nastop županstva. Po
je večletna praksa, obč
tajnika, oziroma dovršna
nitijs srednja šola Pojanila
daje županstvo občine Bled
34297

Gospodično
ki igra gosli, vstavi ali
katerikoli instrument. Iščem
za damsko kapelo. Začet
nice s dobrim sopranskim
glasom naj se oglašijo.
Ponudbe a predst. sočivati
na naslov: Kapelnik Slavko
Spili, Kavarna »Danica«.
35217

Mizarji!
Dva mizarja pomočnika,
popolnoma izurjena na fi
no pohištvo in stavbeno
mizarstvo, sprejem takoj.
Služba stalna, plača 6-8
dinarjev na uro. Ponudbe na
Vinko Jerab, 40 letar za
grajenje i pohištvo. Met
kovič (Dalmacija). 35147

Brivskega pomočnika
perfektnega v strizanju bu
bi (frizure in ostuliranju)
sprejme s 1 novembrom v
stalno mesto. Mihalč. God
nov, Trzin. 35168

Več krojaških po
močnikov
kateri so tudi izveščani v
manjših izdelkih, sprejme
takoj. Pregled, Ruše pri
Mariboru. 35175

Dečka
šestletna, ki je dovršil po
polno učno dobo ter ima
veselje do trgovine, sprej
mem takoj kot učenca v
trgovino mešanega blaga.
Janko Klun v Prevaljah.
35256

G. Th. Rotman:

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Prigode porednega Bobija
Vesela opičja zgodba.

Snažilica pribora

Pletilje
dobro izučeno, sprejme to
varna pletenici Franzl, Pri
voz 10. 35339

Klepar. pomočnika
dobrega sprejem na stal
no v Ljubljani. Naeov v
oglašev oddelku Jutra. 35298

Učenko
pridno in pošteno sprej
mem takoj za strojno ple
tenje. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35308

Učenko
za trgovino s mešan. bla
gom sprejem. Večkrat mora
biti ročnih del, poštenih
roditeljev in v primerno
šolsko nastrobo. — Po
nudbe s natančnimi podatki
na naslov: Boris Cernec,
Gorje pri Bledu. 35329

Uradnico
(praktikantno) ki bi vilo
hila v aktivno, visoko ren
tabilno podjetje, večji ka
pital proti zelo dobremu
obratovanju, sprejem na
to. Eventualno hrana in
stanovanje v hiti. — Tuji
sprejem kot družabnica mo
žec. — Cenjene ponudbe s
navedbo vršine kapitala na
oglašev oddelku Jutra. 35301

Več krajevnih
zastopnikov
za prodajo vsakomur po
trebnih predmetov, na zelo
ugodno obroke sprejmemo.
Serijske, agilne osebe naj
pajo na oglašev oddelku
Jutra. 35302

Metoda Berlitz
Pouk francosčine, nemšč
ne, angleščine, italijanšč
ne itd. po profesorjih do
stihnih del. Vsek profesor
poučuje otroke v svoji
materinščini. Prijave samo
na Kralja Petra trgu 8/1.
35303

Zastopnike (ce)
v vsej kraljevini sprejme
za prodajo državnih papir
jev na oplaščila. Stružen
je s savarovanjem, proti fi
ni plači in proviziji. Trgov
sko podjetje »Fenike« B
grad, Hlendarška št. 12/1.
215

Resnica osvaja!
Vpokojeni, invalidi, brez
posla in sploh vsi dela
željni ljudje najdite pri
nas trajno in lukrativno
zaposelite. Pri našem za
poslovu nimate nikakega
rizika. Ze v prvem dnevu
samorete zaslužiti 300 Din.
Zambulevič, Ljubljana —
Aleksandrova cesta. 35302

Agilnega akviziteria
za prodajo gospodinjstvu
potrebne predmeta, sprej
mem proti proviziji za
Ljubljano. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35290

Zastopstvo
za cenene higijenske pred
meta, ki obiskujejo tudi
privatne stranke po deželi.
— Rečejo Ponudbe na oglašev
oddelku Jutra. 35335

1000 Din nagrade
bolji tisti, ki preskrbi mo
žemu sinu mesto v trgov
i kot praktikant, za dobo
1 leta, v večjo galanterijs
ko trgovino. Cenjene po
nudbe na oglašev oddelku
Jutra. 35328

Posteljo
s žilnim vložkom (Draht
matratzen), nočno omarico
in večje svetilko po zelo
nizki ceni odda Franc Be
ber, Rožna ulica št. 5.
35300-a

Razpisujemo
dobavo kompi materiala za
izdelavo janskih železnih
voričkov. Ponudbe je vlo
žiti do 23. t. m. Natanč
nejše informacije pri Direk
ciji drž. rudnika Zabukov
ca pri Celju. 35264

Stare uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

Pletilje

nogavice dobio jelo na dom
Naeov v oglašev oddelku
Jutra. 35391

Dobro šiviljo
iščem za na dom. Naeov v
oglašev oddelku Jutra. 35392

Bivši višji bančni
uradnik
s večletno prakso, s sploš
no trgovsko nastrobo in
dobrimi referencami, kavej
zmožen, liče sapositive. —
Cenj. ponudbe na pošti
predal 285, Ljubljana. 35376

Absolvent
ljubljanske trg akademije,
s dveletno prakso kot knji
govodja in blagajničar pri
leoni veleindustriji in vi
niški trgovini na debelo. Išč
e službo za takoj. Naeov v
oglašev oddelku Jutra. 35372

Trg. strokovnjak
agilen in mnogostransko iz
obračen, 37 let star, s zna
čajno slovenskega, arborar
nemškega in italijanskega
jezikov v govoru in pisavi.
Iščo odgovarjajoče stalno
mesto. Ponudbe na oglašev
oddelku Jutra. 35373

Trg. pomočnik
izučeni specijerke in ma
nufakturne stroke, prost
voljačine. — Nastop lahko
takojšen. Cenjene ponudbe
na oglašev oddelku Jutra.
35493

Izučena šivilja
s laatinim strojem želi
službo kot šivilja ali oha
riča. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35155

Gospodična
s dečelo, s 3 mož. Išč
e službo, želi vstopiti kot uč
enka v trgovino s mešanim
blagom. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35311

Otroška vrtarica
mlajša, s veseljem do otrok
Iščo službo. Gre tudi izven
Ljubljane. Dopine na oglašev
oddelku Jutra. 35395

Z gotovino
20-30.000 Din
(ki bi služil kot kaveja
— letem obratni kapital) —
Iščem primerno službo naj
raje kot blagajničarica —
Ovlašča slovensko, italijan
sko in deloma nemško. Po
nudbe na podružnico Jutra
v Mariboru pod značko
»Gospodična« 27. 35287

Šofer
abstinent, s večletno prak
so, s dobrimi spričevanji,
želi vstopiti v službo v
Ljubljani ali okolici. Gre
tudi 14 dni na počuku. Po
nudbe na oglašev oddelku
Jutra. 35331

Pletilja
dobro izurjena in s več
letno prakso, želi službo
Naeov v oglašev oddelku
Jutra. 35288

Pekovski pomočnik
pošten, s šestletnim spriče
valom, želi službo. — Po
nudbe na oglašev oddelku
Jutra. 35398

1000 Din nagrade
bolji tisti, ki preskrbi mo
žemu sinu mesto v trgov
i kot praktikant, za dobo
1 leta, v večjo galanterijs
ko trgovino. Cenjene po
nudbe na oglašev oddelku
Jutra. 35328

Posteljo
s žilnim vložkom (Draht
matratzen), nočno omarico
in večje svetilko po zelo
nizki ceni odda Franc Be
ber, Rožna ulica št. 5.
35300-a

Razpisujemo
dobavo kompi materiala za
izdelavo janskih železnih
voričkov. Ponudbe je vlo
žiti do 23. t. m. Natanč
nejše informacije pri Direk
ciji drž. rudnika Zabukov
ca pri Celju. 35264

Stare uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Hrastovo jedilnico

lepo, novo, črno politirano,
prodan. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35298

Jedilnico
10 komadov, 3 marmora,
zelo dobro ohranjeno, pro
dam za 3500 Din. Naeov v
oglašev oddelku Jutra. 35324

Otroško posteljo
bela in lepo garnituro sa
uvinilni poceni prodam.
Naeov v oglašev oddelku
Jutra. 35394

Razno opravo
hikno in kuhinjske ter Be
lesen štedilnik prodam v
Gospoiski ulici 4/1. 35289

Oblačila
Kožuhovinast plašč
lep, Nere-Murmel, prodam
Naeov v oglašev oddelku
Jutra. 35397

Damski plašč
lep, murmel, prodam. Na
slov pove oglašev oddelek
Jutra. 35342

Za sportno obleko
ugodno prodam 3 m blaga
Naeov v oglašev oddelek
Jutra. 35380

Oficirski plašč
za srednjo postavo, ugod
no prodam. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35381

Nov damski plašč
za srednjo postavo, prodam
Naeov v oglašev oddelek
Jutra. 35382

Knjižice
Andree-jev Atlant
velika, eplošna izdaja iz l.
1896. krasno vezan, poceni
prodan. Naeov v oglašev
oddelku Jutra. 35085

Pridelki
Kislo zelje
3-4000 kg prodam. Pošve
se v Dravljah št. 51, pošta
št. V. Vid nad Ljubljano.
35185

Krompirjevo moko
prima, nudi Makso Hein
rich, kolonijalna trgovina,
Cakovec. 35123

Sadje
Orehov
sdravh nudi dokler traja
zaloga v manjših in večjih
količinah po najnižjih
trgovinskih cenah. Zahvalje
nostne od trčke Vilim
Kohn i brat Glin, telefon
št. 5. Brzjavci »Kona«
34567

Kostanj
zdrav. Din 3.50 kg. postavno
žel postaja Sunja (Hrvat
sko) pošljem po pošti
od 25 kg dalje. Miro Gre
rič, Sunja, Hrvatsko. 35215

Kostanj
lep, izbran jedilni, proda
po najnižji ceni trčrka
Peter Strina Radeč, v
Zidanem mostu. 35109

Les
Hlode
bukove in hrastove (Hra
stove) do 30 cm naprej
kupa je parna, žaga v
Scagnetli v Ljubljani.
34982

Kupim
Železne sode
od 200 l. rabljene, kupuje
vrako količino »Mineralija«
Zagreb, Gunduličeva ul. 43.
35254

Razpisujemo
dobavo kompi materiala za
izdelavo janskih železnih
voričkov. Ponudbe je vlo
žiti do 23. t. m. Natanč
nejše informacije pri Direk
ciji drž. rudnika Zabukov
ca pri Celju. 35264

Stare uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Prešo za seno
staro rabljeno, dobro hra
njeno, kupim. Ponudbe na
pošti predal 19. 35181

200 m rabljenih
tračnic
za osvetlitno teletino, 70
x 27 x 58 mm kupim. Po
nudbe je nasloviti na oglašev
oddelku Jutra. 35150

Nakup vreč
Kamni vrake množino mož
natih vrak in jute za em
balžo, po navikili ceni.
Rahim naim! Ponudbe na
oglašev oddelku Jutra. 35150

Staro uteži
po 30 kg kupi v večjih
množinah Lovro Rozman,
specijalne delavnice teht
nic, Ljubljana, Pred Prala.
mi št. 5. 35069

Sinclair Gluck

Zlati panter

27

Ko sem se vrnil v svoje stanovanje, sem res našel papirje premetane, toda razen listnice s posetnicami, ki sem jo bil pa tudi morda založil, ni manjkalo ničesar. V svoji skrbi za Larryja sem bil čisto pozabil Viningovo zapisnico in nisem pogledal, ali je še na svojem mestu. Dogodki so se vrstili tako naglo, da sem se šele čez nekaj dni spomnil knjižnice.

Zamišljeno sem sedel kakih deset minut, ko je Larry kakor iz uma pritekel v sobo. »Hvala Bogu!« je vzkliknil, ko me je zagledal. »Takoj sem si mislil, da je past —

»Kaj se je zgodilo?« sem vprašal strogo.

»Neka ženska je bila tu, gospod,« je zajecel, gledaje me s smešnim ogorčenjem. »Pozvonila je pri nas, in ko sem odprl, me je prišla za roko in jela prositi: 'Oh, prosim vas, pojdite z menoj! Pojdite! Mislim, da se je spodaj nekaj zgodilo!«

Preden sem vedel, kaj se godi z menoj, sem bil že dve nadstropji niže in sem stal pred nekim stanovanjem. Ženska je imela ključ in jaz sem šel z njo, nič hudega sluteč. Stanovanje je bilo prazno. Spet me je prišla za komolec in rekla: »Dobro pomnim, da sem tukaj slišala vpitje. Pomagajte mi, da pogledam po stanovanju!« Dama je bila elegantna, zala in gosposko oblečena. Niti na um mi ni prišlo, da bi bil kaj sumil. Jela sva se ogledovati po stanovanju in ona se je neprestano oklepala moje roke. Vse sobe so bile prazne. Tedajci pa je odprla neka vrata, za katerimi je bilo tema. »Kaj je tu notri?« je vprašala. »Ne vem,« sem dejal. »Tedaj stopite noter in pogledajte,« je velela — in jaz sem stopil noter, gospod!

Larry je jezno obmolknil, a jaz sem se komaj brzdal, da nisem udaril v smeh.

»Komaj sem bil vstopil, je zaklenila vrata za menoj in obdala me je črna tema. 'Kaj pomeni to?' sem vzkliknil, toda ni mi odgovorila, in ko sem prišel za ključko, sem začutil, da so vrata zaklenjena. Zakričal sem: 'Spustite me venkaj!' — 'Počakajte malo,' se je zasmejala — in slišal sem, kako je zbežala in zaklenila tudi stanovanje za seboj!«

»Vas je pa res lahko speljati za nos, Larry!« sem se zasmel.

»A kako ste se vendarle osvobodili?«

»Izbil sem polnila iz vrat — a v tisti temni luknji mi šlo tako naglo. Kaj mislite, gospod, le kaj je neki hotela ta babnica?«

»Ali ste pustili vrata našega stanovanja odprta, ko ste šli z njo dol?« sem vprašal.

Larry se je v zadregi popraskal po glavi in zdajci skremžil obraz. »Mislim, da sem jih pozabil zakleniti.«

»Tudi jaz mislim tako, Larry,« sem se zasmel.

»Ali je bila tukaj, gospod?« je vprašal in plašno pogledal po sobi.

»Seveda je bila tukaj!«

Larry je pobesil glavo in se zaklel: »Bogme, gospod, nikoli več ne bom zaupal ženski!«

XI. POGLAVJE.

Črni detek.

Nekaj po dveh sva šla z Larryjem z doma. V najetem avtu sva se odpeljala v park. Ko smo se približali restoranu, je Larry oprezno pomolil glavo skozi okno; čez trenutek je potkal na steklo, šoferju v znamenje, naj ustavi. Nato je odprl vrata, Moore je skočil v voz in prisrčno sva si stisnila roke.

Larry je velel šoferju, naj pelje nekajkrat okoli parka. Ko smo brželi s polno hitrostjo, me je Moore prijel za komolec, rekoč: »Veliko si obetam od drevisnje noči. Vining pride ob sedmih pome. Seveda je mogoče, da me ima na sumu! Drugače se ne bi bil s

svojimi pomagači tako iznenada pojavil v svojem stanovanju. A morda je bilo to samo naključje, ali pa je kdo izmed njegovih ogleduhov videl vas in Larryja, ko sta se vtihotapila v hišo, in odhitel ponj. Vsekako pa ni verjetno, da bi naju mogel spraviti v kako zvezo. Če naju ima vzlic temu na sumu, naju pač ima — Bog pomagaj!«

»Vaš položaj je proketo žaltev, če vas ima na sumu,« sem pripomnil.

Moore se je zasmel. »Brez tega v našem poklicu ne gre. Glavno je, da drevi ugotovimo lego poslopja, v katerem prirejajo svoje sestanke. Potlej lahko vzdignemo vso drhal, kadar se nam bo zdelo primerno. Meni bodo zavezali oči, tako da najbrž niti slutiti ne bom, kam me peljejo. Rad bi vedel, ali ste voljni, da se popeljete za menoj in pazite, kam me bodo spravili. Malce nevarno utegne biti —

»Temu se bo sčasoma treba privaditi!« sem mu segel v besedo.

»Vining pride ob sedmih pome. Dobro bi bilo, če bi bili že o pol sedmih s kakim močnim avtom kje v sosesčini na preži, za slučaj, če bi prišel vendarle že prej. Skušaj ga bom zadržati nekaj minut pri sebi. Tako boste lahko povsem pripravljeni, kadar prideva dol. Vzemite si zanesljivega šoferja ali pa vozite sami.«

»Nič lažjega: vozil naju bo Larry.«

»Dobro. Še na nekaj vas moram opozoriti. Priznati vam moram, da se Vininga skoro bojim. Pretkan zločinec je, in kdo ve, ali se ne igra z nama. Vsekako se mi je zdelo najbolje, da mu omenim svoje stanovanje v vaši sosesčini. Rekel sem mu, da biva tam običajno neka moja prijateljica, ki pa je zdaj na potovanju, in sem ga prosil, naj pride tjakaj pome, ker imam v okolici nekaj opravkov. Če bi v poslednjem trenutku kar ne bilo v redu, lahko pokličem Larryja k telefonu. On vas lahko takoj obvesti, ker boste itak čakali blizu doma. V takem primeru mi lahko prihitite na pomoč, da primeva Vininga, če bi bilo potreba; razlogov za aretacijo vem zgaž že dovolj.«

JESEN PRIHAJA!

Potrebni so Vam usnjeni čevlji, ki vam bodo ohranili nogo suho in toplo!

Da Vam omogočimo nabavo, dali smo v prodajo

20.000 parov damskih galanterijskih čevljev

V modnih barvah in črnem laku za 199.-- ceno Din

POSETITE NAŠE PRODAJALNE! OKORISTITE SE Z NAŠO USLUGO!

12207

Alata

Samo iz originalneg
Jugobanat-patent-brašna
dobiva se najbolje pecivo!

Prometni zavod za premož d. d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo samo na debelo

Premog, domači in inozemski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premož d. d., Ljubljana, M. Klotičeva cesta št. 13/1

Radio-detektor-aparate nudi najkvalitetneje

IVAN BOGATAJ, Kongresni trg št. 19 poleg nunske cerkve. 12.165 a

Gabrove hlode

od 18 cm srednjega premera spredaj in 1 metra dolžine, v vseh količinah ali cele gabrove gozde

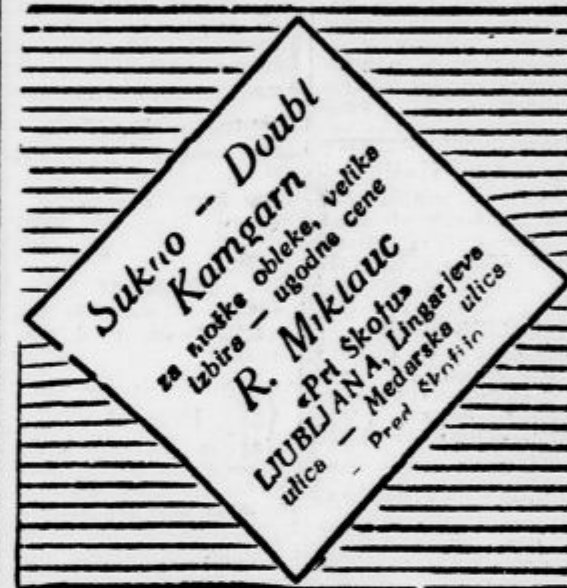
KUPIMO.

Ponudbe na: »Posavica« k. d. za trgovino i industrijo u Zagrebu, Mesnička ulica 17

Avstrijec-Nemec

sedaj stanujoč v Milanu, z dolgoletno prakso in prvovrstnimi referencami od la. odjemalcev sprejme zastopstvo

konkurence zmožne tvrdke za smrekove in jelkove deske, robat in okrogel les. Dopise na ogl. odd. »Jutras. 12.200

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, Ljubljana, Mašarykova cesta 9 (nasproti carinarnice) Revizija pravilnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno 184

Razglas o dražbi lova.

Lov krajevne občine Srednja vas v Bohinju se bo oddal za dobo od 1. novembra 1928 do 31. marca 1933 po javni dražbi v zakup v uradu sreskega poglavarja v Radovljici v soboto 20. oktobra ob 9. uri.

Zakupni in dražbeni pogoji so pri istem uradu na vpogled ob običajnih uradnih urah.

Županstvo Srednja vas v Bohinju dne 13. oktobra 1928.

plačuje najvišje M. Geršak & Co Ljubljana, Prečna ul. 4 (poleg mestne ljudske kopele) Telef. 2329

Prva in najstarejša trgovina s klavirji A. Fiedler & sin,

A. Fiedler & sin

Gradec (Graz), Stajersko, Bismarckplatz 2

najbogatejša izbira veletržk Bösendorfer, Stingl-Original, Pollak, Nemetschke-pianinov itd. Plačilne olajšave tudi v inozemstvu. 12

Bele emajlirane ploščice

za stene in štedilnike ima v zalogi

Materjal d. z o. z.

Dunajska c. 36

Tvornica vagonov Jasenica a. d., Smed. Palanka

išče večje število

MIZARJEV

za potniške in tovarne vozove

Agilen potnik

25 do 30 let star, neoženjen, če mogoče iz stroke kolonialnega blaga, z dobro trgovsko odgojo in dovoljnim znanjem slovenskega in nemškega jezika, more z dovršenim in zanesljivim delom dobiti stalno nameščenje v večjem podjetju.

Rokopisne ponudbe s prepiši spraveval se prosijo poslati pod »Marševost 105« na Interklam d. d., Zagreb, Marovska 28. 12208

Mestni magistrat mariborski. Štev. 14.429/1608—1928.

Maribor, dne 10. oktobra 1928. 12211

RAZPIS.

Mestni magistrat mariborski razpisuje natečaj za napravo idejnih načrtov za zgradbo kopališča na Felberjevem otoku v Dravi pri Mariboru.

Pravico do udeležbe imajo vsi inženjerji in arhitekti brez izjeme.

Člani razsodišča so gg.: izmenoma dr. A. Juvan, župan, in dr. F. Lipold, podžupan v Mariboru, ing. J. Foerster, univ. profesor v Ljubljani, ing. A. Požnenel, namestnik direktorja mestnega gradbenega urada v Ljubljani, ing. A. Černe, šef mestnega gradbenega urada v Mariboru, dr. L. Novak, mestni fizik v Mariboru, in namestniki ing. J. Vanek, ing. A. Dolenc, ing. J. Baram in dr. A. Wankmüller, vsi v Mariboru.

Določene so tri nagrade, in sicer: prva 15.000 Din, druga 11.000 Din in tretja 8000 Din.

Razsodišče ima pravico, da po lastnem preudarku izpremeni število in višino nagrad v okvirju vsote zgoraj navedenih.

Osnutke je oddati v mestnem gradbenem uradu v Mariboru najkasneje dne 22. decembra 1928 do 12. ure. Natecatelji izven Maribora morajo svoje osnutke do označenega dne predati pošti in o tem brzojavno obvestiti mestni gradbeni urad.

Program s pripomočki se dobi v mestnem gradbenem uradu v Mariboru proti plačilu 100 Din, ki se natecateljem vrnejo po izvršenem delu razsodišča.

Župan: Dr. Juvan, s. r.